

IZSELJENSKI VESTNIK

GLASILO

RAFAELOVE DRUŽBE IN IZSELJENSKE ZBORNICE V LJUBLJANI

LETO VIII
*
ŠTEV. 11
*
LJUBLJANA
NOVEMBER
1938

Izseljenska nedelja – verski in narodni praznik Slovenije v tujini

Prvo adventno nedeljo že več let slovenski narod in tudi vsa naša država Jugoslavija posvečuje ljubezni in skrbi za naše slovenske izseljence. To je za vse one naše brate in sestre, ki so morali zapustiti rodno zemljo, svojo ožjo lepo domovino in oditi v širni svet, da si tam poiščejo skorjico kruha, katere jim domovina ni mogla dati.

Po raznih krajih našega juga po državi ali po raznih delih in državah sveta, žive težko izseljensko življenje, v vedni nevarnosti, da pred vsem izgube svoj najdražji zaklad, svojo dušo. V nevarnosti so, da ne zaidejo in se ne uničijo časno in večno, moralno, gmotno in versko. Ogromne so že izgube med njimi, katere je utrpel slovenski narod v zadnjih 50 letih svojega izseljenstva. Protiverska čičaška »Prosveta« se je pred nedolgo prežalostno bahavo izrazila, da dosegajo naše verske izgube že visoko nad stotisoč. Pravi namreč: »Čemu toliko salamenske brige (namreč doma), da bomo versko propadli in nacionalno propadli, da bo naša mladina izgubljena za stari kraj — ko pa ves čuječi svet lahko vidi...«, da nas je najmanj stotisoč že davno versko propadlo, da smo jugoslovensko nacionalno do malega že vsi propadli, in da naše mladine ne rešijo vse armade Evrope.«

Na izseljensko nedeljo naj bi se ves narod tu doma vsaj enkrat spomnil vseh teh stotisočev bratov in sestra, katerih število presega nad 1.200.000, kar pomenja skoro polovico slovenskega naroda.

Na izseljensko nedeljo naj bi se tu doma ves narod kot en mož navdušil za požrtvovalno reševalno delo, da se reši to slovensko kri, kolikor se je največ rešiti da. Naš narodni obstoj je zelo odvisen od reševanja te naše krvi na tujem. Če izgubimo polovico svojega narodnega telesa, koliko nas pa še ostane? Iz naroda bomo postali samo še banovina.

Zato sta velika in ogromna vzroka, da

slovenski narod kot celota in vsi posamezniki, ki imajo le še malo verskega in narodnega čuta, to nedeljo porabijo za to, da mislijo na svoje izseljence, da molijo zanje, da zbirajo denarna sredstva za tisto organizacijo, za Rafaelovo družbo, ki v imenu naroda tu doma vrši veliko nalogo reševanja vsega slovenstva v tujini, versko in narodno, da to nedeljo sami iščejo sredstev in načinov, kako to polovico naroda rešiti propada. Po vseh naših župnijah in cerkvah naj se to nedeljo ves dan posveti samo tej veliki verski in narodni misli. Enako naj na ta dan vse naše šole, od prvega razreda ljudske šole do zadnjega oddelka naše univerze, da še vse naše organizacije, naj bodo kakršnekoli, usmerjene kakorkoli, vse naše družine in vsi posamezniki, mislijo samo nanje. Rešimo polovico našega naroda na tujem, s tem rešimo sebe.

Ta nedelja je tudi največja in najvažnejša naša misijonska nedelja. Gre za rešitev stotisočev slovenskih duš, ki poginjajo po tujini brez duhovnega vodstva, brez duhovne oskrbe. Ta dan naj prešine ves narod kakor mogočna električna iskra, vsako slovensko srce, da bo kot mogočen motor pri verskem reševanju naših katoliških slovenskih izseljencev pognala ves narod v mogočno delavnost za našo kri na tujem.

To naj bo izseljenska nedelja tu doma. Izseljenska nedelja ima pa še večji pomen in namen za naše ra tujem. Tudi zanje naj bo ta dan vsako leto sveti dan.

Na ta dan naj se spominjajo prav živo svoje mile, lepe domovine, svoje shišice očetover, kjer jim je tekla zibelka. Naj se spominjajo svojih dragih domačih, katere so pred leti jokaje zapuščali, ko so odhajali zdoma v tujino. Spomnijo naj se nanje in naj ostanejo z njimi v pismenih zvezah in tako ostanejo živi del, živa kapljica skupne slovenske narodne krvi.

Na ta dan naj se vsi izseljenci spomnijo tudi krstnega kamna v svoji farni cerkvi, kjer so po skrivnostnem prerojenju svetega zakramenta postali otroci božji in otroci velike svetovne matere svete katoliške Cerkve. Spomnijo naj se onih lepих, da

najlepših dni življenja, ko so kot otroci preživljali srečne trenutke v senci svojega domačega oltarja. Spominjajo naj se svojih ljubih staršev, svoje dobre matere in dobrega očeta, ki sta s toliko ljubeznijo in s toliko skrbjo sejala seme božjih resnic v njih srca. Spomnijo naj se svojega vernega slovenskega naroda tu doma, ki je stoletja prelival svojo srčno kri za sveti križ in za svojo svobodo, ki je vsak kamenček poškoprljen z njegovo mučeniško junaško krvjo.

Spominjajo naj se lepих, mičnih cerkvic, posejanih po slovenskih gorica in gričkah, ki pričajo o vzvišeni in plemeniti duši vernega slovenskega naroda, katerega otroci so. Naj zato na tujem ostanejo zvesti tudi tej svoji materi do zadnjega diha svojega življenja.

Izseljenska nedelja naj jih pa tudi opomni na veliko svojo državo, katere državljeni so, ki je bila kupljena s toliko krvjo in s tolikimi žrtvami. Naj ostanejo zvesti tudi tej svoji materi do zadnjega diha svojega življenja.

Pa ne samo, da na to mislijo, pa ne samo, da na ta dan skušajo poglobiti v sebi zvestobo do teh velikih idealov slovenskega naroda, temveč na ta dan naj obnove tudi svoje trdne sklepe, da bodo tudi svoje otroke, svojo izseljensko mladino ohranili tako, kakor so bili vzgojeni sami, da bodo dragoceni, s toliko slovensko krvjo odkupljeni zakladi katoliške vere in cerkve, zaklad slovenstva in jugoslovinstva, zasadili globoko v srca in duše svoje mladine.

Izseljenska nedelja naj bo dan, ko naj se vse kapljice slovenske krvi tu doma združijo zopet z vso krvjo, razkropljeno širom sveta, v eno mogočno slovensko kri, v eno mogočno slovensko in jugoslovansko skupnost, da bomo vsi skupaj ostali enoten, krepak in mogočen narodni organizem, zdrav v svoji notranjosti, krepak in agilni v svoji delavnosti, krepak, junaški in močan pa tudi za našo skupno versko in narodno življenje. Mogočna ideja verske slovenske in jugoslovanske skupnosti naj nas prešine, kakor mogočna električna iskra, da bomo kakor mogočen motor, ki bo vodil in gnal naše delo za našo versko, narodno in državno rešitev. Mi hočemo

Družba sv. Rafaela v poslovnem l. 1937-38

ostati vsi, kjerkoli smo na svetu, katoličani! Mi hočemo ostati odločni, junški in požrtvovalni Slovenci. Mi hočemo ostati navdušeni Jugoslovani.

Ali bo izseljenska nedelja dosegla ta veliki cilj?

Gotovo ga bo, ako bomo vsi delali, vsi mislili, vsi molili, vsi iskali sredstev in načinov tega velikega skupnega dela, ako med nami ne bo nobenih izdajalcev, nobenega malodušneža, temveč ako bomo vsi veliki junaki, kakršni so bili naši pradedje.

Zato Družba sv. Rafaela poziva vse Slovence tu doma, vse Slovence po našem jugu, vse naše zamejne Slovence, vse naše slovenske izseljence širom sveta, da vsi z navdušenjem in velikimi žrtvami in velikim delom obhajamo izseljensko nedeljo, ki naj bo svet dan za nas vse.

Dal Bog, da bi se to izvršilo.

Zveza izseljenskih organizacij naše države hoče pa letos proslaviti v te namene ne samo izseljensko nedeljo, temveč ves teden od 27. novembra do 4. decembra. Proslaviti hoče namreč stoletnico začetka jugoslovanskega izseljenstva. Ta stoletnica je bila za nas Slovence že l. 1931., ko je odšel v Ameriko prvi slovenski izseljenec, škof Baraga. Vendar se bomo radi pridružili tej vsedržavni proslavi. Zato nam ne bo samo adventna nedelja 27. novembra svet dan, temveč nam bo svet ves ta teden in ga bomo skušali izrabiti čim najskrbneje v korist našega izseljenstva in tako v korist naroda in države.

Kako naj se proslavi izseljenska nedelja in izseljenski teden tu doma:

1. V naših cerkvah:

a) vse župne urade smo naprosili, da bi proslavili izseljensko nedeljo s skupnim sv. obhajilom vernikov za naše izseljence; predvsem pa naj bi vsaka družina darovala to sveto obhajilo za svoje drage na tujem;

b) v vsaki cerkvi naj bi se vsaj ena maša brala za naše izseljence;

c) pri vseh službah božjih naj bi se pridigalo o izseljenstvu, zlasti o njihovih verskih potrebah;

č) večernice naj bi se posvetile izključno spominu in molitvi za naše izseljence;

d) po vseh cerkvah naj bi se pobirali po službi božji mili darovi za Rafaelovo družbo in njeno versko delovanje med izseljenci.

2. V naših društvih:

V tednu med 27. novembrom in 4. decembrom naj bi vsa slovenska društva priredila akademije, ali vsaj predavanja o izseljencih. Vsako naše društvo brez ozira na društveni namen ali društveno smer, naj bi v tem tednu porabilo vsaj en večer za izseljensko vprašanje.

3. Po naših šolah:

Vse šole naj bi v tem tednu po vseh redih imele vsaj eno uro posvečeno izseljenstvu in pomenu skrbi za izseljence. Kr. banksko upravo smo naprosili, da da vsem šolam, od osnovnih šol pa do univerze, tozadevno navodilo.

4. Splošno:

Vse družine naših izseljencev naj ta teden gotovo pišejo svojem v tujino. V pisnih naj jih bodre k zvestobi do svoje ve-

V beli dvorani hotela »Union« je bil dne 26. oktobra t. l. redni letni občni zbor Rafaelove družbe, ki je to pot enajstič stopila pred slovensko javnost, da pred narodom, odnosno njegovimi predstavniki in zastopniki položi obračun enoletnega dela na tako važnem in delikatnem področju, kakor je delo pri reševanju izseljenskega problema. Občnega zbora so se med drugimi udeležili tudi svetnik g. dr. Barac iz Zagreba, ki je zastopal šefa izseljenskega odseka v socialnem ministrstvu g. dr. Aranickega in obenem še Izseljenski komisariat in Zvezo izseljenskih organizacij v Zagrebu. Bana g. dr. M. Natlačena in načelnika socialnega oddelka je zastopal banski svetnik g. dr. Karlin. Bili so navzoči še zastastoniki Zveze za tujski promet, Trgovske zbornice, ZFO in drugih. Zboru je predsedoval predsednik Rafaelove družbe **prevz. g. škof dr. G. Rožman**. Po kratkem pozdravu je dal besedo poslevodečemu podpredsedniku g. p. K. Zakrajšku, ki je poročal o vrhovnem delu vse družbe. Ta je uvodoma poudaril veliko resnico, da je najboljšje merilo delovanja za izseljence pač v rokah izseljencev samih, kajti le oni morejo najpravičnejše presojati. In kakšna je sodba tega najmerodajnejšega foruma o delovanju Družbe sv. Rafaela, pričajo uvodne besede v koledarju »Ave Maria« iz Chicago, za l. 1939. Med drugim so zlasti važne naslednje besede: »Iz izgublencev, kar so bili do sedaj slovenski izseljenci, so postali danes izseljenci. Beseda izseljenci je prinesla danes nove toplote iz domovine v tujino in iz tujine v domovino. Danes so postali izseljenci deseta banovina Jugoslavije. Zdaj poznamo izseljence kot nekaj častnega, nekaj veljavnega. Kri naše krvi so, meso našega mesa... Med nas prihaja »Izseljenski vestnik«, ki nam veliki govori o izseljenskih organizacijah, o

izseljenskih zborovanjih, izseljenskih delavcih, taborih, o izseljenskih zbornicah, izseljenskih učiteljih, duhovnikih, knjižnicah, celo o izseljenski nedelji... Zato Rafaelova družba tam v domovini, delaj, rasti, eveti, razširjaj svoj delokrog!

Te besede dovolj jasno pričajo, kako pravilno je zasnovano delo Rafaelove družbe. Potem se je g. p. Zakrajšek v imenu predsedstva zahvalil g. dr. F. Aranickemu za njegovo očetovsko skrb, s katero podpira Rafaelovo družbo; prav tako smo hvaležni banu g. dr. Natlačenu, ki priznavajoče podpira naša prizadevanja. Za prospah družbe pa ima mnogo zaslug tudi šef socialnega oddelka g. Kosi. Po teh uvodnih besedah je g. p. Zakrajšek prešel na stvaren pregled dela. Rafaelova družba se dobro zaveda, kaj pomenja dobro izpeljana organizacija za to veliko narodno vprašanje, kakor je vprav izseljensko. Zato je skrbela, da pritegne k sodelovanju čim širše plasti ljudstva in jim z okrepitevijo narodne zavesti veepi ono ljubezen do izseljencev, ki je najtrdnjši temelj za poglobitev izseljenskega skrbstva. Z vse potrebno energijo je družba pristopala k reševanju vprašanja o izseljenskih duhovnikih in učiteljih. Zaveda se, da sta ta dva faktorja v našem izseljenskem skrbstvu eminentne važnosti za ohranitev vere in narodne zavesti v naši deseti banovini, kakor je tudi v interesu državnega prestiža, da duhovniki in učitelji morejo v čim večjem številu in čim pogosteje med naš narod v inozemstvu. Pereč problem je notranja kolonizacija. Kar je bil nekdanj deseti brat, to je sedaj že tretji, čestokrat celo drugi. Ta problem je tako aktualen, da je treba skupno z državo in banksko upravo čimprej pristopiti k stvarnemu pretresu tega problema, ki se tiče stebra naše države, ki je 82% agrarna. Problem kolonizacije je ta-

re, do svojega naroda in države. S tem naj obnove pismene zveze z njimi.

Ta teden pa naj se vsi spominjo Rafaelove družbe in pristopajo k njej kot člani (članarina din 10.—). Izseljenski vestnik naj dobi v vsaki hiši svojega naročnika, kjer ga še ni (naročnina din 12.— letno). Naša društva naj bi organizirala po župnijah in občinah pobiranje darov za misijonsko delo Rafaelove družbe. Vse družine, ki imajo svojece na tujem, naj vse svoje verske in druge liste, ko jih sami prečitajo, začnejo pošiljati od tega dne dalje redno svojcem v tujino. Tiskovni apostolat med njimi bo gotovo storil mnogo dobrega.

Po vseh društvih naj bi se opozarjalo zlasti vse one, ki nameravajo oditi kamorkoli iz svoje ožje domovine, da ne pozabijo v tujini svojega Boga, ne zataje svoje narodne zavesti in v tujini svoje življenje tako urede, da bodo v čast in ponos svemu narodu tu doma.

Nobena slovenska publikacija, bodisi dnevnik, tednik ali mesečnik, ne bi ta ali prihodnji mesec smel biti brez vsaj kake tople besedice o našem izseljenstvu.

Kjerkoli bi morda v nedeljo 27. novembra, ne bila primerna za uspešno praznovanje tega praznika, naj bi merodajni vo-

dritelji določili za to kak drug dan, ki bi bil za župnijo ali občino bolj primeren za dovolj uspešno proslavo.

5. Naši izseljenci v tujini, naj ta teden prav tako obnove svoje pismene zveze s svojci v domovini. Zato naj bi tudi vsaka naša slovenska naselbina, vsaka naša izseljenska župnija ali duhovna občina, vsako naše društvo izseljencev priredilo kakršnokoli prireditve, ki bi vplivala na obnove zvestobe naših izseljencev do Boga, naroda in domovine. Tudi našim izseljencem prav toplo priporočamo, da pristopijo kot člani k Rafaelovi družbi. Prav tako naj se naročajo na glasilo vseh izseljencev, na »Izseljenski vestnik«. Po vseh naselbinah naj bi se pobirali mili darovi, da se podpre delovanje naše narodne izseljenske organizacije — Rafaelove družbe.

6. Izseljenska zbornica enako vabi ta teden prav vse organizacije tu doma, kakor tudi organizacije naših izseljencev kjerkoli po svetu, da pristopajo kot članice v zbornico. S tem bodo pomagale pri velikem delu za rešitev našega izseljenskega problema. Le ako bomo delali vsi z navdušenjem in z veseljem, ako bomo vsi požrtvovalni, bo uspeh gotov!

Ljubezen do naroda je dolžnost

ko problem odvišne delovne sile, kakor tudi problem izseljenskih povratnikov in je vsaka zamuda ogromna škoda. Rafaelova družba bo delo v tej smeri le poglobljala in širila. Dolgoletna zamisel o **počitniških kolonijah slovenskih izseljenskih otrok** je bila v preteklem poslovnem letu privklat realizirana in je po zaslugi gđc. Šušteršičeve zelo lepo uspela. Od tega ne smemo več odstopiti, temveč je treba to odslej vsake počitnice obnavljati v vedno večji meri. Naši mladini moramo ohranjevati materinski jezik, skrbeti moramo, da bo naša, kajti prej ali slej se bo morala vrniti v domovino svojih očetov. **Skrb za diasporo** je Družba sv. Rafaela morala prevzeti zaradi brezbriznosti drugih. Videla je, kako naši ljudje na jugu države propadajo, prepuščeni samim sebi. Na tisoče slovenskih deklet je odšlo v razna mesta naše domovine. Kdo bdi nad njimi, ki so v neprestani nevarnosti? Rafaelova družba je morala po svoji vesti prevzeti to delo in stopila je na ogromno — ledino. Vprašanje slovenskih preseljencev je nad vse važno ne le za naš narod, temveč za državo samo, kajti primeri (Pristina!) iz življenja naših kolonistov nikakor ne morejo krepiti naše državne misli. Eden največjih uspehov družbe pa je **ustanovitev Izseljenske zbornice**, ki je za danes le še privatna ustanova, toda njena potrebnost in važnost za izseljensko skrbstvo je vzrok, da jo država in samoupravne oblasti podpirajo. Rafaelova družba jo je ustanovila, ker je bila prepričana, da bo s tem z ozirom na obširnost svojih nalog, iste temeljiteje mogla reševati. Da pa smo to ustanovo tudi dosegli, je predvsem zasluha prevz. g. škofa dr. Rožmana, ki vkljub svojemu obilnemu delu najde še vedno časa za delovanje pri družbi. Delovanje Izseljenske zbornice se vrši v odsekih. Ko je še omenil nove pisarniške prostore Rafaelove družbe ter delo pisarniškega osebja, je g. p. K. Zakrajšek zaključil svoje obširno in temeljito poročilo s pozivom na sodelovanje, kajti družba potrebuje mnogo delavcev na svojih področjih.

Za njim je podal poročilo tajnik g. J. Premrov. Dopisov je bilo 4202 (lani 2703), 19 sej; v zameno prejema družba 86 časopisov in revij; bilo je 23 radio predavanj. Izseljenski vestnik se tiska v 2500 izvodih. Zbornica ima 146 članov. K poročilu je še poudaril potrebo po večji in smotreno izvedeni propagandi, ki naj bi zajela ves naš narod. V ta namen se je treba posluževati vseh obstoječih sredstev. Posebno važno pa je, da družba ustanovi po vseh farah svoje podružnice in agenture, ki naj vodijo skrb, da bo izseljenska misel prodrla do zadnje gorske vasice.

Iz izčrpnega in duhovito stiliziranega poročila blagajnika g. prelata Volca je razvidno, da je imela družba v preteklem poslovnem letu dohodkov din 216.338.25 (lani din 183.615.—) in izdatkov din 211.252.— (lani din 181.481.—). Za svoje detajlirano poročilo je bil deležen splošne zahvale, saj spričo tolikoga dela in nestabilnosti finančnih virov tako gospodariti, je res trudapolno delo.

Nato je podal svoje poročilo predsednik prevz. g. škof dr. G. Rožman. V svojem kratkem, a jedratem poročilu je zlasti poudaril: 1. Potrebo po izseljenskem du-

Ljubezen do lastnega naroda, jezika in domovine ni samo nekakšno naravno nagnjenje, marveč je **n ravna (moralna) dolžnost**. Človek prejema vzgojo, izomiko in neko družabno stališče najprej po rodbini. Rodbina pa nima tega, kar daje otrokom, sama iz sebe, marveč večinoma od vsega naroda ali še širše družbe. Zato mora biti človek narodu hvaležen in s hvaležnostjo se mora družiti ljubezen in spoštovanje. O vsem tem so vsi naravoslovci edini. Ljubezen, spoštovanje in hvaležnost do domovine, do rodnega jezika, do domačih navad in socialnih ustanov, do svoje politične skupine, so vzvišene n ravne kreposti. Brez njih družabno življenje razpada. Kjer pa žive, poganja bujen napredek in se razvija cvetoče socialno gibanje. Samo po sebi se umeva, da te kreposti ne smejo ostati zgolj občutki, marveč da morajo dejansko napolnjevati um in voljo in se kazati v čvrstem delovanju. Ljubezen, spoštovanje in hvaležnost naroda ne smejo biti samo v besedah, marveč tudi v dejanju.

Potemtakem smo glede na narod in narodnost na **n ravnih tleh**. Pri narodu nimamo torej samo skupnih lastnosti, marveč na temelju teh lastnosti **n ravne dolžnosti** in z njimi zvezane pravice. Kar moram, tudi smem. Ker torej moram ljubiti in hvaležno spoštovati svoj narod, svoj jezik, svojo domovino, zato to tudi smem in nihče nima pravice, da bi mi to branil. Z menoj imajo te dolžnosti in iz njih izvirajoče pravice tudi vsi drugi sonarodnjaki. Kakor nas vežejo skupne na-

rodne lastnosti, tako nas spajajo tudi skupne n ravne dolžnosti in pravice z ozirom na narod. S tem da izvršujemo svoje n ravne dolžnosti do naroda, delujemo v skupni smoter. Dolžnosti imamo vsi, a ne izvršujemo jih vsi enako, marveč vsak po svojih zmožnostih in razmerah. Te dolžnosti so naravno pravne. Natura sama jih zahteva in jim daje pravo smer. Za njihovo izvrševanje ni nujno, da bi se jasno umeval pojem naroda. Ljubezen do narodne hiše in vasi, do domačih hribov in dolin, do šeg in navad v domačem kraju, do starih spominov o njegovi prošlosti, do ljudi v njem in njihove usode, do pesmi in povesti, ki žive med njimi — vse to je tudi ljubezen do naroda, katero izvršuje nekako nezavestno celo otrok in neuki človek, čigar znanje ne sega preko ozkega domačega krožja, ki ne pozna vseh krajev, po katerih prebivajo ljudje njegovega rodu, ki živi in umira v tesnem krožju svoje domačije. Hvaležnost in spoštovanje preveva to ljubezen, ki ni v svojem bistvu in v svojih razmerah prav nič različna od ljubezni zavednega izobraženca, ki s svojim umom obsega vse činitelje svoje narodnosti.

V narodu imamo torej **n ravnabitja**, ki delujejo v skupen smoter, v splošno korist. Da pa moramo imenovati narod družbo, moramo označiti še oblast, ki ga vodi. Ta oblast ni nič drugega, nego božja oblast, ki se kaže v naravnem zakonu. Ta zakon nam nalaga dolžnosti do naroda in nam veleva ljubezen, hvaležnost in spoštovanje do njega. Dr. Janez Ev. Krek.

hovniku v Nemčiji. Tega za sedaj še ni, vendar so se neljube homatije toliko polegale, da je dano upanje skorajšnje rešitve tega vprašanja. 2. Poudaril je potrebo po vsakoletnih počitniških kolonijah otrok naših izseljencev. Ta mladina mora prihajati vsako leto sem, v svojo domovino, da se tu priučijo svojega jezika, da spozna kulturo svojega naroda in veličino naše države. To je za našo boljšo in lepšo bodočnost — po-gej. Opozoril je na vzgled drugih velikih narodov in pokazal na Češko, ki nam je svareč memento. 3. Ko je obiskal Ameriko, so mu Amerikanci sami predlagali **izmenjavo študentov** na naših univerzah z ondotnimi. Ta pomemben predlog vsebuje mnogo koristi za naš narod in našo državo. 4. Neobhodno potreben je **angleško-slovenski slovar**, ki bi služil naši ameriški mladini pri učenju slovenskega jezika. Ta potrebnost nam ne sme več izpred oči, temveč je treba misliti na njeno uresničenje. 5. Naša huda rana so žalostne razmere naših izseljencev v Kanadi. Tu bo imel novi odbor polne roke dela.

Z zanimanjem je poslušalstvo sledilo poročilom, ki so jasno pokazala koliko truda je Rafaelova družba vložila v uresničenje svojega programa in kako uspešno in vsestransko je njeno delo. Predlog ministra g. Gostinčarja, da se da odboru absolutorij, je bil zato soglasno sprejet.

Naslednja točka dnevnega reda so bile volitve. Po kratkem pojasnilu novih pravil,

ki zaradi racionalnosti predvidevajo samo osemčlanski odbor in nadzorni odbor treh članov, je predsednik prešel na volitve same. Soglasno je bil izvoljen naslednji odbor. Predsedstvo je za naslednje leto obdržal prevz. g. škof dr. Rožman. V odbor, ki se bo konstituiral na svoji prvi seji, so bili izvoljeni: g. dr. Ivan Tomšič, g. p. Kazimir Zakrajšek, g. Valentin Tomc, g. Počkaj, g. Kastelic, g. Jožko Rozman, gđc. Julija Šušteršičeva. V nadzorni odbor: g. Josip Premrov, g. Miklavčič in g. Anton Mrkun. Da bi mogel odbor čim izčrpnije delati, je občni zbor sprejel predlog o posebnem posvetovalnem odboru, v katerega so bili nuprošeni naslednji gospodje: dr. Alojzij Kuhar, dr. Ladislav Pegan, dr. Ciril Žižek, direktor Vončina, Jakob Gašparič, p. Odilo Hajnšek, Anton Marinček, Nande Novak, Janko Žagar Sanaval, Peter Mrak, prof. Iv. Dolenc in prof. Bogomil Remeč.

Pri slučajnostih se je oglasil k besedi svetnik g. dr. Barac, ki je zborovalce lepo pozdravil in omenil baje dobro stanje in položaj našega sezonskega delavstva, ki je naš trpek problem. G. p. K. Zakrajšek je še poročal o delu na realizaciji Izseljenskega doma v Ljubljani, ki pa je naletelo na nepričakovane ovire in se zavleklo. Odbor za postavitev tako potrebnega doma se trudi, da odstrani še te ovire. Po nekaterih za administracijo važnih predlogih upravnika pisarne, se je občni zbor zaključil.

Msgr. Fran Ksaver Meško:

O domovini

S počasnimi, utrujenimi koraki je stopil na prižnico župnik, majhen mož, upognjen po številu let, po delu in trpljenju. Z dolgim, zamišljenim pogledom je pregledal množice doli po cerkvi, kakor bi vprašal, so li zbrani vsi, kakor bi iskal, so li navzočni tudi tisti, ki jim namerava danes govoriti.

Prišel je govoriti. Govoril je z mehkim, rahlo drhtečim glasom, ki se mu je poznalo, da je že mnogo rotil v ljubezni, usmiljenju in srčnem strahu, prosil je mnogo v življenju, a bil uslišan redkokdaj. Zato je zvenela iz njega tiha, napol skrita žalost.

Govoril je o domovini, ki jo misli zapustiti ob novem letu spet lepo število župljanov, cvet fare, mladina, ki je rastle pred njegovimi očmi, pod njegovim skrbečim vodstvom. O domovini, ki res ni bogata premoženja, a je bogata ljubezni, neusahljiva v spominih, blagih, blažičih, najslajših. In tej domovini, ki jih je rodila in vzgojila, tej domovini, ljubezni polni, jemljejo svojo mlado moč in jo neso na trg, v tujino na prodaj. A tujina je brez ljubezni in brez sočutja: izpije jim kipečo moč, utrga cvetje njihove mladosti in jih pošlje domovini nazaj, pred časom oslabele, v življenju pomladi, v prvem poletju ovenele.

O njih je govoril, ki so šli in se niso vrnili nikoli več. Umrli so v tujini samotni, zapuščeni in pozabljeni... A tik pred smrtjo jih je domovina še enkrat klicala. Od daleč so zaslišali v tihi noči, ob žalostnem, samotnem dnevu njen klic ljubezni in usmiljenja poln. Tisto uro se je zbudilo v srcu veliko in močno hrepenenje, da jim je širilo srce in ga napolnilo do vrha. Ah, vstali bi, to uro, sredi neprijazne noči in bi šli v temi in burji v domačo vas, peš vso dolgo pot in se ne bi ogledali vso pot, vso pot se ne ozrli ne na levo ne na desno... Domov... v domovino... Vsaj enkrat bi še videli rodno vas, domačo cerkev, križ na zvoniku, lesketajoč se v večernem soncu, kakor milosti polno božje oko! Vsaj enkrat bi še slišali domačega zvona pesem in najsi le od daleč, doli kam daleč v dolino, celo čez hrib! Samo enkrat bi še šli gori, doli po dolini, ogledujoč si jo na desno, na levo, z božajočim, hvaležnim pogledom, radostno in zvedavo, kakor se ozira otrok po cerkvi. Šli bi po znani poti proti cerkvi in bi zavili na pokopališče in bi legli mirno in vdano — saj so videli domovino, slišali so domačega zvona blagoslovljeni glas, videli so v soncu se blesteči zlati križ, ogledali so si vas, gozdove v hribih, potok ob vasici, mlin ob potoku — domovino so videli... Enkrat še!... A v resnici ne bo nikdar več...

Odkod in čemu njih hrepenenje po domovini, po domači cerkvi? Ali ne, ker želijo vstopiti pred smrtjo še enkrat v svetišče, čisti in sveti, kakor so prihajali v domačo cerkev neomadeževani in nedotaknjeni od greha, otroci, angeli, ko jim še ni dihnilo življenje v srce s strupenim dihom, ko jih še ni prijelo z umazano roko, ne jim še omadeževalo duše? — Čemu kipeče hrepenenje po pesmi domačih zvonov? Ali ne, ker želijo slišati še enkrat jasen glas, mehak, sladak in sočutja poln, kakor iz neba, milosti in usmiljenja nebeškega pro-

roka? Mnogo šuma so slišali v življenju, veliko mračnega in odurnega krika, kipečega iz pregreh in strasti globočin. Vsa tiha jim je duša od teh glasov in vsa zbegana obnem, zato drhti po prijaznem glasu, po besedah milosti in odpuščanja...

Msgr. Fran Ksaver Meško.

In kaj jim hoče domača cesta? Ali ne drhte po njej, ker bi stopali na njej varno, kakor so hodili po njej v otroških letih? Tja po znanih potih bi šli z očesom uprtim v bleščeči križ na znanem zvoniku in ne bi zašli na stranpoti ne v blato, v luže. Ah, neznane so poti v tujini in tako nevarne! Megla vsepovsodi — kod? Nikjer kažipota, prijaznega vodnika nikjer — kam? Ljubeče duše nikjer, ki bi dejala mehko: »Povej! Vso bol mi razodeni in ves veliki strah in vse upanje, slabotno in omahujoče. Potolažim te, svetujem ti, pomorem...« Nikjer sočutnega srca, z istinito iskrenostjo prosečega: »Nagni se k meni! — Nikjer moči, darujoče in žrtvujoče se, bodreče: »Nasloni se name!« — Megla, mrak...

Tako blodijo v megli in v mraku in zaidejo... In vendar so mnogi srečni tudi ob tem, ob svojih zmotah, v megli, na stranpotih, mislite? Kdo trdi to? Pač le tisti, ki iz njihovega smeha ne slišijo joka, tisti, ki ne poznajo njihove moči, v drhtečem hrepenenju in v moreči boli prečutih, v kesanju prejokanih. Tistih, ki ne slišijo kletvic, dvigajočih se iz zastrupljenih src v nemi onemoglosti in v velikem žgočem sru. Tujino preklinjajo in žalostno svojo pot in zaigrano, prodano življenje, dokler ne ležejo potrti in umro, izgubljeni, pozabljeni.

To so tisti, ki zapuste domovino in zavržejo njeno ljubezen, njene šege in navade in njeno vero. Dvojni brezdomovinci, tuji na vsem svetu, nestalni povsod, ne sreči za vedno...

Simon Jenko:

Pobratimija

Naj čuje zemlja in nebo,
kar dnés pobratimi pojól
Naj se od ust do ust razlega,
kar tu med nami vsak prisega:
da srce zvesto kakor zdaj
ostalo bode vekomaj.

In ko ločitve pride čas,
na razne poti žene nas,
tu na, pobratim, roko mojo,
ti mi podaj desnico svojo,
da srce zvesto kakor zdaj
ostalo bode vekomaj.

Beseda dana vez velja,
ne zemlje moč, ne moč neba
in ne pekla ognjena sila
vezi ne bode razrušila,
saj srca zvesta kakor zdaj
ostala bodo vekomaj!

Izpoved

Resnično, domovina, nisem te ljubil kakor cmerav otrok, ki se drži matere za krilo; tudi te nisem ljubil kakor solzno-mehkobni vzdihovalec, ki ti kadi v lice sladke dišave, da te skele uboge oči; ljubil sem te s spoznanjem. Videl sem te vso: v nadlogah in grehih, v sramoti in v zmotah, v ponižanju in v bridkosti. Zato sem z žalostjo in s srdom v srcu ljubil tvojo oskrunjeno lepoto, ljubil jo stokrat globlje in stokrat više od vseh tvojih trubadurjev.

Moje delo je knjiga ljubezni. — Odpri jo, domovina, da boš videla, kdo ti je pravičen sin! Dal sem ti, kar sem imel. Dal sem ti svoje srce in razum, svojo domišljijo in svojo besedo, dal sem ti svoje življenje, — kaj bi ti še dal? Iv. Cankar.

Marija Brenčič:

Kot slovenska pesem

Kaj mi mar glasovi, ki iz strun kipe!
Kaj veseli zvoki lepe pesmi tuje!
Le uho jim včasih rado prisluškuje,
a jih ne razume duša ne srce.

Kaj mi mar razkošje žametnih zaves!
Nežnejše cvetice v naših so vrtovih —
in ponosnejše sobane so v gozdovih,
kjer se strnejo vrhovi vseh dreves.

Kadar iz daljave vihra prihrumi,
iz oblakov hudournih dež se ulije,
kakor ljub pozdrav iz moje domačije
šum viharja in grmenja se mi zdi.

Silna je beseda naša kakor grom,
pred katerim cvetna trepeta livada.
V z bliski razsvetljeno noč ozira mlada
deklica se — zraven misli na svoj dom.

Kot slovenska pesem mil je glas vetrov —
hrepeneče drobno ga srce posluša
in z viharji poje, vriska mlada duša.
V sanjah splava misel radostna — domov!

Ivan Zorman

Pred 38. leti je Zorman odšel v Ameriko. In zdaj je izdal že peto pesniško zbirko. V Clevelandu (Ohio) je izšla zbirka njegovih pesmi poč. naslovom »Iz novega sveta«. Natisnila »Ameriška domovina«. Nihče, komur je le malo mar slovenski človek v Ameriki, kdor le malo iskreno slovensko čuti, te knjižice ne more prezreti. Ko človek tava, zdaj upajoč, zdaj obupajoč in črnogledno misli na bodočnost slovenskega naroda v tujem svetu, se mu zjasni čelo in lahko mu je pri srcu, ko prebira Zormanove pesmi. Ni nam do literarne opredelitve; to naj store drugi za sedaj. Ob priliki se hočemo z Zormanovo pesmijo tudi mi seznaniti s te strani. Toda danes nam bdi pred očmi predvsem dvojce. Zormanova pesem je namreč dokaz, da slovenstvo v Ameriki vendarle živi. In živi še tako močno, da je sposobno poslati v svet tako poslanico svoje življenjske sile, kakor je pričujoča zbirka. Saj smo že tu doma veseli vsake lepe knjige slovenskega človeka. Kako moramo biti potem šele radostni ob lepi knjigi, ki je delo slovenskega človeka in izraz slovenskega duha tam daleč v tujem svetu, na tuji zemlji, kjer je človeku dvakrat težko prisluhniti zvoku sreča in se predati lepoti domače besede pa v njej najti harmoničnega izraza svoji misli, svojemu hrepenečemu duhu. Le krepko življenje zamore to sredi nasprotovanj in nerazumevanja. Toda Zormanova pesem je še važna kulturna in narodna poslanka, ki bodri, krepi in kliče slovenstvo v Ameriki k polnemu življenju. Saj mu je Zormanova pesem dostojna legitimacija, kajti vsaka lepa knjiga — plod slovenskega duha — izpričuje samobitnost in klenost slovenstva in opravičuje delo za njegovo ohranitev in poglobitev. Zormanovo literarno delo je že samo s tega gledišča nadvse pomembno in važno narodno delo, ki je vredno vsega priznanja in upoštevanja.

Vsem nam v domovini pa je pričujoča zbirka nov memento, naj ne zamujamo dela za naše izseljence. Te pesmi opozarjajo,

koliko je v njih še slovenske krvi in vrednosti za ves naš narod. Ne zapravimo tega po svoji malomarnosti, da se nad nami ne bo maščevala zgodovina. Prisluhnimo utri-

Pesnik Ivan Zorman.

pu slovenskega srca v teh verzih in veselimo se ga. Toda čujmo tudi klic, ki veje izza teh lepih strani in pohitimo na delo!

Gospodu Zormanu pa k novemu uspehu iskreno čestitamo in mu odkrito povemo, da smo ga zelo veseli. Naš je in lep.

M. R.

ljanja v tuj jezik, navade in okolje. Se manj bodo to mogle preprečiti poznejše generacije. Tu morajo pomagati zdrave moči, te pa ima le domovina. Domovina mora postati toplo ognjišče vsem slovenskim rojakom, ki prebivajo kjer koli v svetu. V vsej dolgi dobi, odkar se naši rojaki izseljujejo, se je za izseljensko mladino storilo premalo. Pa danes je prepozno, da bi o tem razmišljali, kaj smo zamudili. Se jo homo precej rešili, če začnemo premišljeno in skrbno delati. Noben otrok se nam ne sme izgubiti. Tudi v tujini mora biti naš narod krepak in vsak čas združen z domovino.

Od besed moramo do dejanj. S čim pa začeti? Kdor prebiva daleč od doma, ve, kako ga razveseli pozdrav iz domačega kraja. Tedaj zabrepeni po domači vasi, po domači hiši. Samo nekaj postaj prebrzimo in že smo v njegovem objemu. Naj nam bo to samo primera za doživetje našega rojaka v tujini. Vse hrepenenje, ki se ga poloti ob pozdravu iz domovine, mora ostati neizpolnjeno. A topla misel, ki ga veže na dom, je zopet zaživela. Ali ne bi prav ob izseljenskem tednu vsaka šola poskala nekaj rojakov v tujini in jim poslala pozdrav. Saj ni vasi, od koder ne bi poromal mož, fant ali deklica nekam daleč za kruhom. Kar iz svojega domačega kraja bi odbrali mlade izseljenske rojake in jim pisali in tako navezali medsebojne stike in tudi stike z domovino.

Spomnimo se toplih zimskih večerov v domači hiši. Pesmi se prelivajo do oken in šele tam zunaj ob snegu zamirajo njihovi zvoki. Če spe potnik mimo, mu je v hladnem večeru toplo. Naša pesem je tako krepka. Ali bi ne hoteli poslati te pesmi mladim tovarišem v tujino? Saj rabite samo bel listič, da napišete tisto malo črk, pa bo tovariš vesel pozdrava.

V drugih hišah se otroci stiskajo ob materah, ob babicah in dedih, da poslušajo njihovo pripovedovanje. Ali bi otroci tam zunaj ne hoteli poslušati istih čudovitih pravljic in pripovedk? O, kako radi bi hoteli v ta čudoviti svet pravljic. Saj so utrujeni od gledanja črnih rovov pod zemljo. Kako bi jih razveselila drobna knjiga, samo sto in še nekaj strani bi prineslo obilo toplih večerov in izseljenski dom. Vsaj nekaj knjig bi mogla zbrati vsaka šola in jih poslati mladini v tujino.

Vse to so malenkosti, katerih se odpovemo, da razveselimo z njimi rojaka. Mislimo, koliko tihih želj bo hotelo v domovino in koliko rosin oči se bo ob takem daru oziralo proti domačim poljanam! Če je sto in sto vzdihov v srcu naših rojakov čez dan, sto borb in odpovedi zato, ker so tuje med tujci, zvečer bo le toplo v domačem krogu ob pozdravu iz domovine, ob drobni knjižici. Otroci bodo vedeli toliko vprašanj. Matji bo zopet in zopet opisala domačo hišo, pa vrtec ob njej, in staro lipo ob vaški cerkvi, pa Marijo v oltarju in tiho božjo njivico ob cerkvi. Kako lepi so taki večeri tudi v tujini!

Mladina ne zmore še velikih dejanj in darov, a v teh malih naj bi bila vztrajna. Poiščite naselbino v svetu, kjer bivajo rojaki iz vašega kraja, pišite jim večkrat! Vi morate spoznati njihovo življenje, oni vaše; zajela vas bo tista ljubezen, ki bo iznajdljiva in našla pot in sredstva za medsebojno zblizanje in krepitev za vsakdanje borbe.

Ali boste delali za to zblizanje z izseljensko mladino? To so vaši prvi doneski k velikemu skupnemu delu pomoči našim rojakom v tujem svetu.

J. Š.:

Za izseljensko mladino

Za uvod tale primer: Vrtnar poseje seme. Dan za dnem liti na posejane grede in skrbno gleda, kdaj se prikažejo prve zelene bilke. Z veliko ljubeznijo goji mlade rastlinice, da vzgoji iz njih lepe, zdrave sadike.

Naše sadike so mladina v domovini in naša mladina na tujem. Mladina v domovini ima vse možnosti, da se razvije v krepko vejo našega naroda, da stopi na mesta naših vodnikov. Drugače je naši mladini, ki odrasča v tujini. Polagoma se vtaplja v tujem morju. Ko pride v prvih letih v družbo tujih tovarišev, že vdihava tuje ozračje, tujo besedo in tuje navade. Ob vstopu v šole je ta vpliv še večji. V prvih letih je prevladovala še materina govorica, v šolskih letih se priučil tujega jezika, s tovariši govori v tujem jeziku, celo bratje in sestre ga govore med seboj. Vedno manjši je krog ljudi, s katerimi govori v slovenskem jeziku, edina čuvarja te tako tople besede ostaneta oče in mati. Tudi otrokovo obzorje o poznanju domovine je ozko, materino pripovedovanje o domačih ledinah mu prebaja

vedno bolj v lepo bajko, ker ni spojeno s pravim doživetjem domovine. Vse to ga ne more ogreti tako, da bi se mogel zavedno odreči tujemu vplivu, ki podzavestno pronica v njegovo dušo. Svoje duševnosti ne more osredotočiti v pojem domovine in iz tega središča graditi dalje versko in narodno prepričanje. Izseljenski otrok je svet zase: dva motiva se bijeta v njem: v domačem krogu domovina, čim prestopi domači prag in v družbi tovarišev pa tujina z vso mrzlično borbo za vsakdanji kruh. Oba motiva se prelivata v dušah izseljenskih otrok in klešeta trde, mrzle značaje. Življenje se odpira pred njimi: borba za kruh je močnejši motiv kot idealne sanje, kako lepo je v domovini. Gotovo mu pripovedovanje o lepi domovini še vzbuja hrepenenje po lepšem in toplejšem okolju. V vedri borbi za vsakdanji kruh otopi tudi to hrepenenje, res mora biti tam za gorami lepše, a kruh ga veže na tuje poljane. Starši, ki sami bijejo težko borbo za vsakdanji kruh, ne morejo preprečiti tega duševnega hiranja naše mladine v tujini in vtap-

Slovenec v severni Franciji

Z veselo in žalostno ljubeznijo bo mislila Slovenija na izseljensko nedeljo na vse one svoje otroke, ki jih je taka ali taka usoda izpod njenega varnega krova odpeljala ter se danes s trpljenjem ubijajo v obeh Amerikah, na Westfalskem, Holandskem, Francoskem in koder povsod je še slovenska naša kri razškrpljena. Njim bo to nedeljo najlepša naša misel, najbolj iskrena želja in zvesta skrb.

Dvakrat in trikrat rad pa bo nanje mislil, kdor se je kdaj za uro ali dalj med njimi pomudil ter na tujem domovino doživel. Ne bo si mogel, da jim ta dan vsaj skromnega pozdrava ne pošlje.

Nam je bila v teh počitnicah dana priložnost za nekaj dni spoznavati življenje slovenskih naših izseljencev, kakršno je: z veseljem in žalostjo; obojega je dovolj. Toda o tem bo beseda drugje. Tukaj naj pošljemo le prav lepe pozdrave in hvalo za vse doživetij prepolne ure sredi merlebaške črne doline.

Merlebaškemu Stanku, seve, najprej, ki nas je z vso prijaznostjo slovenskega duhovnika kar zasul ter nenelno odpiral nove

pogleda na preobširno in tako nelahko delo izseljenskega dušnega pastirstva. In drugim: družini učitelja g. Jankoviča, ki je pravi kolodvorski misijon za vse »prihajace«, Šulerjevi, Babovškovi, Kaliopovi in Knapičevi, ki so s svojo gostoljubnostjo dokazovali, da so še slovenske. Ob razgovorih in nagovorih, pesmi, peti in po radiu iz Ljubljane poslušani se je utrdila vera, da takšne družine za slovenstvo in katolištvo niso izgubljene. In še vsem drugim, ki jim imen več ne vemo, ter onim, ki njih preprijaznim vabilom ustreči več ni bilo mogoče.

Prav posebni pozdravi naj veljajo najmlajšim našim Slovincem po šolah v Merlebachu, Creutzwaldu, Jeanne d'Arcu ter Habsterdicku, ki s svojo lepo pesmijo tujcem bogastvo slovenske duše razkrivajo in so edini v hrepenju videti svojo ali svojih staršev domovino. Naj se jim te želje rode v resnico!

In še vsem tem: Na svidenje!

Franc Zagradišnik, bogoslovec, Maribor;
Gole Jože in Poznik Marjan, bogoslovca
iz Ljubljane.

Tone Slibar, izseljenski učitelj, Francija:

Pri g. Zupančiču na obisku

Vsaj vsako leto dvakrat je potrebno, da se snidemo vsi skupaj, kakor pravi gosp. Grims, »svetna in duhovna gosposka«, na posvet in da navdušujemo drug drugega k vztrajnosti.

Krasen jesenski dan je bil in valovita ravnina je kar žarela v soncu. Koliko je tu polja in kako malo je vasi! Koliko je tu njiv neobdelanih, po katerih se pase živina leto in dan. Spomnil sem se naših krajev, kjer je toliko pridnih rok, ki bi radi obdelovale zemljo, pa je je za vse premalo.

Proti večeru smo prišli v Lievin. Gospod Zupančič nas je sprejel prav po slovenski navadi, kakor sprejema pri nas kmet svojega gosta s slivovko, ko premražen pride k njemu.

Gotovo bo naše ljudi tako v domovini kakor tudi izseljence zanimalo, kako se godi našim ljudem v severni Franciji, posebno še sedaj, ko se mnogo ljudi odpravlja na premog.

Zasluzek je skoraj isti, kakor je v železnih rudnikih. Toda delajo prav vse dneve in tudi skoraj vse ponedeljke. Zdi se mi tudi, da so stanovanja nekoliko lepša in bolj obširna, kakor so v Aumetzu ali Tucquegnieuxu. Prosvet-

no delovanje pa je pri nas bolj razgibano. Gotovo je, da ne zmore g. Zupančič vsega, saj ima okrog 5000 Slovincov. Njegova delavnost je naravnost vzorna, saj še takrat ni miroval, ko smo bili mi pri njem kot gostje. Menda so tudi ljudje malo krivi, da še danes nimajo tu učitelja.

Velika je tudi tu razlika v značaju naših ljudi. Tu so pač naši poklicni »knapi« trdi, morda na prvi pogled manj dostopni, vendar zelo dobri in odkriti, če vidijo, da imajo pred seboj pravega človeka.

Koliko je moral imeti g. Zupančič že bojev in samozatajevanja, vendar njegovo vztrajno delo na verskem polju je obrodilo veliko dobrega in neprecenljivega za naš živelj. Vedno snuje nove načrte, katere po večini tudi izpelje. Je pač že nad deset let tu in pozna naše ljudi bolje od nas vseh.

Večkrat me sedaj kdo vpraša: »Kako je kaj, gospod, v Pas de Calaisu?« Po mojem mnenju je tako kot vedno. Tam, kamor človek najprej pride, se mu vedno zdi najlepše. Drugo pa je seveda: vprašanje dela!

Naši poljedelski delavci v Franciji

V socialnem arhivu št. 5-8., katerega izdaja Osrednja uprava za posredovanje dela v Beogradu, je med drugimi priobčen tudi članek pod naslovom: »Izseljevanje Jugoslovanov v Francijo«. Pisec članka J. Švajger je stvarino razdelil v dva dela. V prvem obravnava početke naseljevanja naših delavcev v Franciji, v drugem pa naseljevanje, oziroma zaposlitev naših poljedelskih delavcev. Več grafikonov ponazorjuje številčno stanje izseljencev, kateri so zaposleni tako v industriji kakor v poljedelstvu.

Ker Rafaelova družba za varstvo izseljencev v Ljubljani pripravlja anketo, ki naj prouči problem izseljevanja v Francijo in sploh tuje države, je prav, da nekatere važnejše odstavke tudi v našem listu objavimo.

Izseljevanje naših sezonskih poljedelskih delavcev v Francijo se je začelo leta 1925-26. V

tem času je odšlo 2500 delavcev. Vsled krize, ki je nastala v zvezi z stabilizacijo francoskega franka, je izseljevanje prenehalo do leta 1929. Leta 1930, se je začelo zopet, in sicer je šlo to leto 3258 moških in 522 žensk. Vsa leta pozneje pa je šlo več žensk kot moških. Na primer leta 1936, je bilo moških 1826 in 1905 žensk, skupaj 3762. Skupna številka je nekaj večja, to pa zato, ker je bilo med njimi tudi nekaj otrok.

Na podlagi ankete, katero je izvedlo društvo, ki te delavce nabira za Francijo, je bilo ugotovljeno, da naši delavci v 80% izvršujejo delovne pogoje. Prav tako, da tudi redko menjavajo svoje gospodarje. Če pa jih menjavajo, imajo za to tudi utemeljene razloge. Največ pogodb se odpove zaradi tega, ker se delavcem plačujejo kljub temu, da so se že privadili na delo in so že dalj časa zaposleni, še

vedno najnižje mezde. Mnogo jih gre z dela tudi zato, ker ob nedeljah dopoldne niso prosti in ne morejo vršiti svojih verskih dolžnosti. Več odpovedi je bilo tudi zaradi slabih stanovanj, nerednega izplačila zaslužka, bolezni, slabe prehrane itd.

Po posredovanju ekspoziture Borze dela v Murski Soboti je odšlo na delo v Francijo od leta 1937, 17.675 poljedelskih delavcev. Ti delavci so v tem času zaslužili in prinesli domov nad 151 milijonov dinarjev. Posebno v letih od 1935. do 1936. je Francija s prihranki teh delavcev vzdrževala Prekmurje.

Zaslužki teh delavcev znašajo v Franciji mesečno okrog 200 frankov s hrano in 410 frankov brez hrane.

Največ delavcev odhaja na poljsko delo v Francijo v mesecu maju, najmanj v decembru. Navadno se ne vračajo vsako leto vsi. V Franciji ostanejo po nekaj let. Raztreseni pa so po vsej Franciji, največ jih je v okolici Pariza in severnih predelih, medtem ko jih je na jugu zelo malo in v nekaterih pokrajinah celo nič.

Pisec ugotavlja, da so francoski delodajalci z našimi poljedelskimi delavci zelo zadovoljni. Dalje trdi, da so tudi naši delavci v glavnem zadovoljni z delavnimi razmerami, kakor tudi gospodarji, pri katerih so zaposleni. Ta ugotovitev se nam zdi, da po vsem ne bo držala. Kajti pritožbe, katere prejema družba, dokazujejo, da bi bilo potrebno še marsikaj urediti glede zaščite teh delavcev, posebno pa dela.

Nesporno je, da si ti delavci z zaslužki, ki jih prinašajo iz Francije in tudi iz Nemčije, omogočajo preživljanje čez zimo. Toda tudi to je res, da prihajajo telesno in duševno popolnoma izčrpani. Poleg tega se v zadnjem času v Francijo že skoraj ne izplača hoditi, ker je frank tako nizek, da si delavec pri največjem varčevanju more zelo malo prihraniti.

Zato bi bilo nujno potrebno misliti na to, da vsem tisočem delavcem omogočimo delo in zaslužek doma. Ogromno imamo še neobdelane in neizkoriščene zemlje, na kateri bi se mogli naseliti ti delavci, postati samostojni gospodarji, ne pa kakor sedaj, ko hodijo v tujino kot najemniki in hlapeci, kar gotovo naši državi niti slovenskemu narodu ne more biti v čast.

J. R.

Slovani

Vi Nordijci, vsevedci stoodstotni,
vi slavni Pilgrimski in Puritanci,
vi revolucije hčera sinovi,
smo mi li res samó izgnanci,
brezdomci, razviharjenci, obupanci?
Vodili smo vam vzvod, vijak, turbino,
z žerjavji dvigali vam kamen, jeklo,
gradili vam orjaške stavbe, stroje,
predali ritmu se koles vrtečih
in v neugnanem vrenju in kipenju
za vas demonu tehnike služili.
Ob medli luči sveč, svetilk brlečih
so vse noči nam svedri ropotali
in iz globin razkošno plodne zemlje
zlato, železo, premog vam metali...

Ivan Zorman: »Iz Novega Svetla«
Cleveland, Ohio, 1938.

Dopisnikom!

Dopisi za prihodnjo številko »Izseljenskega vestnika« morajo biti v uredništvu do 4. decembra, zato, prosimo, pohitite z dopisi.

Janez Hladnik, Buenos Aires:

Kje so, ki jih je tujina vzela...

Dan za dnem prihajajo pisma.

Kje je moj mož? Deset let je, kar je odšel, pet let ne piše, doma hiramo v bedi...

Nič se ne oglasi mož. Šest otrok imam, podnevi delam, ponoči jokam in molim... Lačni prosijo otroci kruha...

Kje je moj sin. Toliko sem ga prosil, naj ne hodi v svet. Sedaj sem se postaral. Grunt bi mu dal, in bi se odpočil, zakaj truden sem, pa ga ni sina, mojega ljubega sina, ki sem mislil, da mi bo palica za stara leta...

Stara sta oba, oče in mati. Le malo še morejo. Jaz se ubijam z otroci in revščino. Nimamo, da bi dobrim staršem dali za cukar in kofe. Trije sinovi so šli v svet. Nič ne pišejo, nič ne pošljejo. Niti ljubeznivega pozdrava nimajo nehvaležni otroci, katere sta s toliko ljubeznijo gojila oče in mati. Pred leti smo imeli naslov. Sedaj ni več odgovora na nobeno pismo. Od drugih slišimo žalostne stvari... tako piše snaha.

*

Vol pozna svojega gospodarja in orel pozna jasli svojega gospoda... pravi božja beseda. Zato bi človek ne verjel, da je mogoče tako pozabiti na tiste, katerim smo toliko hvaležnosti dolžni in za katere je kdo tako močno navezan skrbeti.

Kaj me brigajo doma. Jaz moram skrbeti zase. Še sanjam za sebe komaj zaslužim. Takole se je zgovarjal oni dan eden izmed tistih, kateremu doma žena joka v podrti hiši... mož pa tukaj z vlačugami kopicami gorje na svojo glavo... ogromno butaro, ki bo nekoč še vse drugače pritisnila kakor je oni dan pritisnila trhla streha in preperel strop, ki sta se doma porušila... Če ni posegla vmes policija in takemu nevednemu očetu, ki ga ni sram, da je preposto dekletke z zakonsko zavezo upregel v skupen jarem in potem siroto samo pustil naj vleče to, kar morata peljati skupno oba — če še ni posegla vmes policija in mu še ni dopovedala, kaj da je njegova dolžnost, naj ve, da še ni vseh dni konec, da so tudi za take boleznih zdravila, prav grenke kroglice, pa tudi če bi se res odtegnil posvetni pravici, naj nikar ne misli, da je vseeno, da je stvar že rešena, da je svoboden! Tu je treba, da se uveljavi božja beseda: »Če ni nikogar, ki bi se ozrl na reveža, pozabljenega in ponižanega, ali ga bom pozabil tudi jaz?... Na koga bom pa gledal, če ne na prezrtega in razžaloščenega!« In On, ki je naročil, naj vsak skrbi za svojega bližnjega... kako si more kdo misliti, da ne bo nastopil On, ki je zaščitnik vdov in sirot, nekega dne kot tožnik brezvestnežev, ki so tako pozabili na svoje domače.

Tisti sinovi in hčere, tisti možje, ki nočejo slišati joka domače hiše, ki se celo znanecv iz domačega kraja ogibljejo, da bi jim ne bilo slišati kake opazke, ki bi jih spomnila na dom in bi jim vzbudila vest, ki je že nemara utihnila, omamljena v vinu in morda še v grših nečednostih, naj nikar ne pozabijo, da bodo morali stopiti neki dan pred Njega, ki je sirotam in vdovam varuh, ki je očetu dal neizbežno dolžnost, da za svoje otroke skrbi, se zanje

žrtvuje in sam sebi morda tudi potrebne stvari odreče, zato da svojim potrebnega daje... O, je še druga pravica kot tista, katero daje policija!

In kakšen krik in vik dvignejo taki nevsječniki, če kdo sporoči domov, kar je resnica. Kaj to koga briga! Ali jim boš mar ti dala jesti, če so lačni. Kaj se vtika v tuje stvari...

O kako vsakdanje zgodbe tukaj med nami, žalostne, pa bridko resnične, ki bodo imele svoje zaključke šele tedaj, ko ne bo več širokega morja, ki sedaj deli nevrednega očeta od zapuščene družine, tedaj, ko sodni stol božji ne bo stal daleč, marveč, ko bo treba od blizu poslušati bridko obsodbo, izrečeno nad nevrednim služabnikom, ki ni bil zvest niti v tem, kar mu je srce narekovalo, kar so mu celo malovredni znanci in prijatelji priporočali, nezvest razmeroma lahkemu bremenu, ki si ga je sam naložil.

Kako usodno so mnogi zablodili! Vidijo gospodo, ki se gosposko vozi, udobno živi, in brez žaljev dobrega kruha v obilici ima. To jih je omotilo, in samo še v tem veselje iščejo, kar njihovemu telesu prija... In vendar je nekatera jed sladka v ustih, a potem povzroča pekočo bolečino...

Ne, ne. Nima sladkega spanja in mirnega oddiha tisti, kateri je v vinu in nečistosti zapravil svoj denar, nego oni, kateri je morda s skromno večerjo legel k počitku, pa s prijetno zavestjo, da je po dolgem trudu vendarle prihranil nekaj, kar je danes poslal svojim dragim, ki bodo hvaležno mislili na ljubega očeta, ki se v tujini zanje žrtvuje in nanje misli, ali bodo z veseljem pripovedovali svojem o dobrem sinu in hčeri, ki nikdar ne pozabita na svoje sive roditelje...

Ni samo za knjigo dan zgled Jezusov, temveč za življenje. Da ga mi posnemamo. Ni namreč zato prišel — je dejal — da bi drugi stregli njemu, temveč zato, da je on drugim stregel in se za druge žrtvoval! To je globoka modrost življenja in samo tisti je resnično vesel, in samo njegovo delo je v življenju blagoslovljeno, ki razume svoje življenje živeti po tem vzorcu in bolj skrbeti za druge, kakor za samega sebe. Ker sloni krščanstvo na veri, ki se kaže v dobrih delih, ugotavlja apostol Pavel dobesedno, da »kako pa kdo za svoje in zlasti domače nima skrbi, je vero zatajil, in je slabši od nevernikar«. Beseda, ki je vsem dovolj jasna!

Simon Gregorčič:

Oj bodi domu zvest!

Oj, bodi, bodi domu zvest,
čeprav ubog je in teptan,
iz tuje zemlje daljnih mest
domov se vrni domu vdan.

Saj tudi ptič veseli leti
v dežel toplejših sončni raj;
a le pri nas gnezdi, vali,
kjer rojstni zeleni mu kraj.

Izseljenec

Začuden gleda svojo rotno vas.
Obhodil je vse meje in stezice,
poljubil s srcem polja in gorice,
poslušal ptice sred zelenih jas.
In srečal je prijatelja, soseda,
tovariša iz davnih mladih dni.
Z besedo ne ujame se beseda,
nekdanjega sozvočja v srcih ni.

Nič več ni to njegova vas domača,
nič več njegovi niso to ljudje —
skrivnosti svoje živo se zavé:
čez ocean k uspehom duh se vrača.

In vendar žge ga pelin-cvet, bridkost,
vzdihuje: kje je srečni dom privida,
ki vabi vanj nevidna lepa Vida?
Nikjer več? To bila je le mladost?...

Iznova v trušču tujega sveta
mu trudna misel v daljno vas hlepi,
in pesem večnih romarskih želja
bolestno v srcu ranjenem zveni.

Zdaj mu odpeva dvoje domovin
in med obema se mu tre življenje,
k obema vabi, kliče hrepenenje —
v obeh je zemlje sin brez korenin.

A naj nestalna, trudna misel roma,
hlepi zdaj onstran, zdaj tostran morja
bedi spomin ob mladi sliki doma,
kot večna luč svetilka v dnu srcá.

Ivan Zorman: »Iz Novega Svetca«
Cleveland, Ohio, 1938.

† Vrtin Janez

Ministrstvo za socialno politiko je poslalo 31. oktobra tale dopis, katerega na njegovo željo v prevodu objavljamo:

V oktobru so časopisi objavili vest o smrti uglednega izseljenca g. Vrtina Janeza iz Calumeta, Mich. (rodom iz Črnomlja), ki je umrl, ko je obiskal svoj rojstni kraj, a rodbina iz USA je plačala za prevoz pokojnikovega telesa v Ameriko preko 150 tisoč dolarjev.

Pokojni Vrtin je bil sicer premožen trgovec. Toda vprav njegov primer kaže, kako se brez potrebe razsipa med našimi izseljenci denar za pogreb in drago balzamiranje in celo za prevoz trupla naših ljudi iz domovine v novi svet — naj vsak ostane tam, kjer je Bog določil, da naj umre. Tako gre običajno vsa zavarovalnica od 1000 dolarjev in še preko, za vprav neokusno razkošje, med tem, ko bi se moglo z istim denarjem zavarovati revni družini izseljenca tu doma njen obstanek. Mogle bi se pa ta denar uporabiti tudi za razne ustanove v prid gradbam cerkev, šol, bolnišnic itd., ali za razne štipendije.

Naj bi Zveza izseljenških organizacij pokrenila v tem smislu propagando med našimi izseljenci s tem, da je bolj krščansko pomagati živim — mogoče celo bednim sorodnikom — kakor pa snobovsko tekMOVATI z Amerikanci in tja v en dan razsipati težko prigarane prihranke in dolga leta vplačevana zavarovanja za luksuzne pogrebe, od katerih imajo navadno koristi le tuji pogrebni zavodi.

Kako bi torej bilo, ako bi imenovana Zveza pokrenila tozadevno iniciativo?

Značilen govor o K. S. K. Jednoti na radio postaji v Severni Ameriki

Med številnimi radio postajami v Chicagu, Ill. je tudi WGES postaja, ki ima vsako nedeljo od devetih do desetih dopoldne »Jugoslovansko uro«.

Vodstvo navedene postaje je povabilo tudi našo Jednoto, da bi eden izmed njenih glavnih uradnikov nastopil ali govoril, seveda, brez kakih stroškov. Povabilu se je odzval naš pomožni tajnik brat Louis Železnikar in sicer je govoril navedeni dan ob 9.50 dopoldne.

Taki nastopi so gotovo častni za našo Jednoto, ko je dana prilika poslušalcem bližnjih naselbin po radiu spoznati se z Jednoto, kateri gre prvenstvo vseh slovenskih podpornih organizacij v Ameriki.

Sobrat Železnikar nam je poslal prepis svojega govora, ki se je glasil sledeče:

»V imenu glavnega odbora in celokupnega članstva K. S. K. Jednote se toplo zahvaljujem Mr. George Maršanu za prijazen odstop časa, da mi je možno potom WGES radio postaje v prilog K. S. K. Jednote govoriti. Enako pa tudi pozdravljeni vsi, ki Vas doseže moj glas!

Ko bo prisel čas, da se bo o slovenskem narodu v tej deželi pisala obširnejša zgodovina, bodo gotovo zavzemale največjo pozornost naše bratske podporne organizacije.

Da, če se bo pisala resnična zgodovina o bratskih podpornih organizacijah, potem bo imela prvo in častno mesto ravno naša K. S. K. Jednota. O tem jaz nimam nobene dvoma.

K. S. K. Jednota je bila ustanovljena dne 2. aprila 1894 v Jolietu, Illinois, in kot taka seveda, je najstarejša bratska podpora organizacija, ki je pokazala pot vsem drugim slovenskim organizacijam in zvezam.

V teku svojega obstanka je K. S. K. Jednota vidno napredovala v gmotnem in finančnem pogledu. Število članstva je naraslo do 55.000 in njeno premoženje znaša nad 4 in pol milijona dolarjev. Skupnih raznih podpor je K. S. K. Jednota izplačala že 6.000.000 dolarjev. Njena solventnost pa znaša 116,71%.

K. S. K. Jednota posluje z odraslim in mladinskim oddelkom. Izdaja za oba oddelka najmodernejše vrste certifikate sedanjega časa. V mladinskem oddelku se otroci lahko zavarujejo takoj po rojstvu in do 16. leta; v odraslem oddelku pa od 16. do 55. leta. K. S. K. Jednota izdaja certifikate za odrasli oddelek od 250 do 2000 dolarjev. Po prvem januarju 1959 bo Jednota izdajala certifikate do vsote 5000 dolarjev. V Jednoto se bo v bodoče sprejemalo kandidate tudi do starosti 60 let.

Da, K. S. K. Jednota ima za seboj bogato zgodovino. Njene kristalne vrline so neovrgljive in bodo ostale v zgodovini slovenskega naroda v Ameriki.

K. S. K. Jednota je ona organizacija, ki je prva stopila na ameriška tla, da je vodila naš narod po poti kulture, da je vodila naš narod po poti krščanskega življenja in je bila prva, ki se je zavzela, da hoče skrbeti za svoje brate in sestre, za njihove vdove in sirote.

K. S. K. Jednota je do skrajnosti skrbela, gojila in širila med svojim članstvom ver-

ske ljubezen in spoštovanje do Cerkve, do kulture in naroda tu in onstran morja.

Od začetka do danes je K. S. K. Jednota skrbela za splošen blagor slovenskih naseljencev in obenem je kot mati v pravem pomenu besede vedno skrbela za bolnike in sirote v dobrih in slabih časih. K. S. K. Jednota je od začetka igrala velikansko vlogo dobroteljske, kar še tudi danes nadaljuje. K. S. K. Jednota v svojem dobrotelju ne pozna nobenih mej.

Člani in članice, ki dopolnijo starost sedemdeset let, so prosti vsakih nadaljnjih asesmentov in njih dedičem je posmrtnina zasigurana.

K. S. K. Jednota goji tudi sport za našo mladino in to že več let. Minula konvencija, ki se je vršila meseca avgusta v Eveleth, Minn., je zopet izvolila tudi atletične-

ga komisarja, da bo pospeševal in zainteresiral še one, ki se za to zanimajo.

Vseh 44 let je K. S. K. Jednota krepko vršila svoje načelo, da je kot mati svojim otrokom ljubeznivo delila svoje načelo, da je kot mati svojim otrokom ljubeznivo vršila svojo dolžnost v gmotnem in moralnem pogledu — po svojem geslu: »Vse za vero, dom in narod!«

Modri in bistrovidni so bili naši ustanovitelji, ki so dali Jednoto tako podlago, da je njena bodočnost zagotovljena. Njena načelna izjava nam je poročstvo, da bo rastle, cvetela in napredovala.

Članstvo K. S. K. Jednote je verno, patriotično in lojalno svoji organizaciji, svojemu narodu in deželi v kateri živi.

K. S. K. Jednota je naš vodnik in obramba vernega rodoljubnega slovenskega naroda in kot prava mati ima srce polno ljubezni do vseh Slovencev in Slovenk v Ameriki.«

Koledar „Ave Maria“ za leto 1939

Pred nami leži šestindvajseti letnik koledarja »Ave Maria«, ki ga izdajajo slovenski frančiškani v Ameriki. Upravičeno moremo koledar imenovati — knjigo, kajti poleg koledarja ima nekaj pesmic, zelo prikladnih slik in nekaj člankov. Njihova vsebina je taka, da bodo slehernemu, ki bo hotel svoje moči in sposobnosti posvetiti zgodovini slovenskega naroda v Ameriki, nad vse važen vir. Kratki orisi petih ameriških slovenskih dušnih pastirjev, ki jih je v letu 1938, odpoklical Bog z njihovega pionirskega delovanja za Boga in narod, so dragoceni prinosi k biografiji mož-pionirjev. Prav nič ne zaostajajo drugi članki. Ni tu mesto, da bi jih naštevali ali celo razčlenjali, poudariti je treba predvsem važnost tega koledarja za slovenstvo in katolištvo v ameriški Sloveniji. Saj iz vsake strani diha ogromen napor, da se naši ljudje ohranijo versko in narodno. Istočasno pa potrjuje ta koledar prelepo misel, da svoje matere Slovenije, njenega jezika in vere ne bodo zatajili, čeprav so ponosni in zavedni Amerikanci. Ko listamo po tej knjigi, se zazdi, da je ta dokument slovenstva v Ameriki uresničevanje tega, kar je zapisal Zorman v svoji pesmi »Amerikanci« (1931):

Uživali smo v nove čase...
Hitimo v mrzlična tržišča,
v gozdove, k plavžem in poljé —
povsod Slovenci za nagrade
človeka vredne se bore.

Resnica tega se skriva zlasti za člankom: »Ob jubilejnih dneh ameriške ustave«, kjer je nekaj navdušenih besedi za ameriško domovino, ki se zde bolj iskrene kakor marsikatero patriotično poveljevanje. Toda vkljub temu, da jim je Amerika novo domovanje in krušna mati, ne pozabljajo svojega izvora, temeljev svoje osebnosti in samobitnosti, kajti:

nam duh pozdravlja ljubo domovino, —
proslavljamo rodu vrline,
krasoto rodnega sveta,
da v mladem zarodu ostala
bo iskra našega duha,
da dveh svetov sokovi močni
obilan sad nam obrode,
da v narodov domovju novem
živelo naše bo ime.

Koledar »Ave Maria« nam izpričuje te temeljne smernice slovenskega narodnega življenja v Ameriki; istočasno pa je sam sebi potrdilo, kako v družbi drugih narodno-kulturnih delavcev in činiteljev skozi 26 let pravilno usmerja in vzgaja. Ni namreč samo dokument slovenske kulturne tvornosti, temveč je tudi klicar, naj slovenska mladina ne pozabi temeljev svojega pravega življenja. Le dokler bodo Slovenci — Slovenci, bodo v »narodov domovju« kot samobiten in samosvoj narod globoko zavesti svoje prave pripadnosti po duhu in krvi postali viden in upoštevan član ameriške domovine. Zataje naj vse to in v ogromnem morju bodo postali le neznaatna kapljica.

Nisem imel namena pisati ocene koledarja, le njegovo pomebnost sem hotel poudariti. In če so te vrstice opozorilo na nekatere važne misli, ki so vsekakor izmed osnov te lepe publikacije, je to le iskrenost in pravičnost do kulturnega delovanja med Slovenci v Ameriki, ki vkljub neprijetnim razmeram vendarle vrši svoje truda polno poslanstvo.

M. R.

Našim pozabljenim

(Na Calvary pokopališču v Clevelandu.)

Tu ste. — Med nepreglednimi grobovi
ležite v družbi narodov svetá.
Imena vaša? Kdo jih še pozna!
Samotni vaši nizki so domovi.

Samevate, ki domovini novi
ste dali pesem dela in sreča,
jeklo voljo skalnatih gorá,
krepili jo s slovenskimi darovi.

Naj vas odeva tihi, sladki mir,
o, tih, ko vaših mrtvih rož smehlja,
in sladek, kakor vrb žalujk vzdihljaj.

I nam v očeh ugaša zadnji čar;
kot daljno sonce smo, ko na večer
bori z nočjo se za svoj zadnji čar.

Ivan Zorman: »Iz Novega Svetá«
Cleveland, Ohio, 1938.

Antonija Rože, Tucquegnieux, Francija:

Domov

Daleč, daleč sem želela, hrepnela svoje dni.	Vse cveteče, zlate sreče tam na tujem bilo ni.
Želja se je izpolnila. Kaj bi dala, da se ni.	Venomer se želja vrača, na domača tja želi.

Ratifikacija konvencije

o mednarodnem zavarovanju izseljencev je življenjska potreba naših izseljencev v zapadno evropskih državah.

Med najbolj pereča in važna vprašanja naših izseljencev spada gotovo delo, da se — kolikor se še niso, sklenejo z državami, v katerih so naseljeni naši izseljenci, reciprocitne socialne pogodbe.

Da se omogoči kar največja zaščita pravice posebno tistih, ki izvirajo izseljencem iz raznih vrst zavarovanja, je Mednarodni urad dela v letu 1935. sprejel posebno mednarodno konvencijo, na podlagi katere bo omogočeno, da bodo izseljenci ohranili pravice do dajatev iz raznih vrst zavarovanja, pa naj bodo zaposleni ali žive v kateri koli državi. To pogodbo in konvencijo je že več držav tudi ratificiralo.

Na ratifikaciji te konvencije od strani naše države imajo velik interes tudi naši izseljenci. Čim bo namreč naša država to konvencijo ratificirala, bodo delavci, izseljeni v vseh tistih državah, katere so to pogodbo že osvojile, mogli uveljavljati pravice do dajatev iz vseh vrst zavarovanja, za katere so plačevali prispevke.

Družba sv. Rafaela je zato opozorila kr. vlado, naj skrbi, da bo ta konvencija čimprej predložena parlamentu in senatu v ratifikacijo. Prepis vloge, ki je bila naslovljena na ministra za socialno politiko in narodno zdravje je poslala tudi kr. banski upravi v Ljubljani. Kr. banska uprava je v tej važni stvari med drugim zavzela tole stališče:

Čimprejšnja ratifikacija te mednarodne konvencije je življenjska potreba naših v Franciji, Belgiji, Holandiji ter tudi po drugih državah živečih izseljencev. Zato priporoča kr. banska uprava kar najtopleje tozadevno prošnjo Družbe sv. Rafaela in prosi obenem ministrstvo za posredovanje, da se ta naša važna socialna zadeva v najkrajšem času ugodno reši.

Rešitev tega vprašanja je v resnici velike važnosti. Zato ponovno opeliramo na odgovorne činitelje, naj preskrbe, da bomo to konvencijo čimprej uzakonili. Ako so jo dale v proučitev in ratifikacijo države, ki imajo veliko število tujih priseljenih delavcev in bodo morale njihova zavarovanja plačevati znatne zneske za pokojnino, je tem bolj potrebno invažno, da jo ratificiramo mi, ki bomo imeli od tega znatne materialne koristi.

Naj se zadeva preveč ne odlašaj, kajti naši izseljenci so zelo potrebni zaščite, ki naj jim omogoča v tujini človeka vredno in dostojno življenje.

Kotiček izseljenske mladine

Zakaj ljubim domovino?

Domovino ljubim, ker sta se v njej porodila moj oče in moja mati, ker so v njej pokopani dragi mrtveci, po katerih joče mati in katere oče spoštuje, ker sem se v njej porodila jaz, ker je domovinsko vse: jezik, ki ga govorim, knjige, s katerimi se vzgajam, brat, sestre, tovariši in narod, v katerem živim, krasna priroda okoli mene in vse, kar vidim, kar ljubim, čemur se čudim. Otrok ne more prav čutiti te ljubezni. Čutil pa jo bo, ko odraste, ko bo mož, ko bo po dolgi odsotnosti daleč na obzorju ugledal visoke sinje gore svoje domovine, čutil jo bo, ko mu bo nepopisna mehko zalivala oko in mu izvabljala iz srca radostne vzklike. Čutil jo bo v daljni tuji zemlji, kjer ga bo srce vedlo k neznanemu rokodelcu, ki ga je mimogrede čul, da je

izpregovoril besedico njegovega jezika. Čutil jo bo bolešno in ponosno zanečevalno in rdečica mu bo oblila lica, kadar bo slišal, da se tujec roga slavni preteklosti junaškega in mučeniškega njegovega naroda, ko bo videl, da teptajo v prah njega najdražje svetinje. Silneje in še ponosneje pa jo bo čutil tisti dan, ko bo sovražna četa z vojsko pretila njegovi domovini in bo od vsch strani slišal žvenketajoče orožje, ko bo videl, kako hitijo mladeniči v neštevilnih trumah osvojevati domovino.

Kako nebeško radost bo čutil, ako bo videl, kako se utrujeni, raztrgani in strašno zdelani polki vračajo v rojstno mesto z zmagovalnim ponosom v očeh in s prestreljenimi zastavami v rokah. Tedaj bo razumel ljubezen do domovine. — Sveta in vzvišena je ta ljubezen.

Miklavčičeva Janja.

Več skrbi in zaščite za naše sezonsko delavstvo, ki gre na poljska dela v tuje države

Letos je šlo izredno veliko število sezonskih delavcev in delavk v Nemčijo in deloma tudi v Francijo. Eni kot drugi pa tožijo, da so bili delovni pogoji in sploh vse veliko slabši kot prejšnja leta. Veliko se jih je posebno iz Nemčije predčasno vrnilo. Razmere so bile take, da niso mogli vzdržati. Pri povratku pa so se pojavile še nove težave. Zaradi strogih deviznih odredb v Nemčiji niso mogli vzeti s seboj prisluženega denarja. Kupiti so morali razne potrebne, največ pa nepotrebne stvari, da so tako rešili vsaj del zaslužka. Seveda bi doma veliko bolj rabili denar, ker sedaj na zimo nimajo potrebnih sredstev niti za hrano.

Za bodoče bo tedaj nujno skrbeti, da bodo tudi v tem pogledu naši sezonski delavci uživali potrebno zaščito. Za sezonske delavce ne morejo veljati iste devizne odredbe, kot n. pr. za turiste, ki gredo le za nekaj dni v drugo državo. Sezonski delavci gredo v tujino zato, ker doma ni potrebnega zaslužka — tega upajo dobiti pri raznih poljskih delih v Nemčiji in Franciji. Razumljivo, da ta zaslužek hočejo in tudi morajo prinesiti domov, ako tega ni mogoče, potem je pot na delo v Nemčijo izgubila svoj glavni namen: zaslužiti potreben denar za najnujnejšo prehrano preko zime.

Vprašanje zaposlitve, delovnih pogojev, zavarovanja, zaslužkov, deviznih predpisov in še marsikaj, je velike važnosti, prav posebno za naše sezonsko delavstvo. Družba sv. Rafaela v Ljubljani, je o tem na svojih sejah veliko razpravljala.

Da bi se o teh vprašanjih našlo potrebne zaključke, zainteresiralo za stvar vse faktorje, kateri pridejo pri reševanju tega vprašanja v poštev, posebno oblast, je družba predlagala kr. banski upravi, naj bi se sklicala posebna anketa, na kateri bi se vsa ta vprašanja dobro proučila in ukre-

nilo vse potrebno glede zaščite sezonskih delavcev, kateri odhajajo vsako leto na delo v tuje države.

Ker je to važno gospodarsko vprašanje naših pasivnih krajev, kot je to Prekmurje, iz katerega se rekrutira največ poljedelskih delavcev, je družba prepričana, da bo kr. banska uprava ta predlog uvaževala in bo še letos sklicala tozadevno anketo.

—r—

»Deset konzulov ne more za izseljenec in za državo med izseljenci in v tujih državah toliko storiti, kakor more en sam izseljenski duhovnik.«

I. slov. izselj. kongres v Ljubljani.

Iz mojih dni

Na Triglav sem uprl pogled
Prešerna v Kranju blagoval:
oba si v dušo vkoval
in šel, otrok, sem v daljni svet.

Sumečih, silnih mest sijaj,
prerij in gozdov širokost,
tujine uk in običaj
zajeli mojo so mladost.

In videl svojih sem ljudi
poštene, žuljave dlani.
Premnog je pal — kot hrast je pal —
v spomin mož je vrl ostal.

Sem njim in sebi pesem pel,
povračam z njimi se nazaj
v domačih trat mladostni raj,
bil z njimi žalosten, vesel...

In pesem moja kot nekoč
še podhrteva v tiho noč —
bori vse narodne bodri,
a toži nad odpadlimi.

Skrbi jo majhnih duš napuh,
ki jim malič čut in sluh:
manj vreden jim je rodni glas,
bledi spomin na rojstno vas...

Ivan Zorman: »Iz Novega Svetca
Cleveland, Ohio, 1938.

Izseljenske novice

G. Jože Dobrave iz Gladbecka v domovini. Pretekli mesec je obiskal domovino g. Josip Dobrave, predsednik Zveze katoliških društev v Nemčiji. V domovino je prišel poročat o razmerah, v katerih žive naši slovenski izseljenci v Nemčiji. Bil je sprejet pri g. banu in pri obeh slovenskih škofih, ki so mu vsi obljubili, da se bodo zanimali za slovenske izseljence v Nemčiji in pomagali, da se razmere čimprej ugodno rešijo, tako da bo mogoče poslati mednje slovenskega izseljenskega duhovnika.

Franc Orešnik v domovini. Iz Pariza se je vrnil v domovino g. Franc Orešnik in je nastavljen za kaplana v Negovi z delokrogom v župniji Teharje. G. Orešnik je bil več let v Parizu, kjer je obiskoval višje šole. Toda kljub mnogemu učenju je vendar našel dovolj časa, da se je zelo zanimal za naše izseljence iz Slovenske Krajine po Franciji. Obiskoval jih je po naselbinah, jim pridigal in jih spovedoval, obiskoval po hišah, jih zbiral na sestanke in jih navduševal za zvestobo do vere naroda svojih očetov. Veliko je tudi posredoval zanje v raznih njihovih težavah in nadlogah. Bil je v resnici pravi blagoslov za naše izseljence. G. Camplin je našel v njem tudi pridnega in požrtvovalnega pomagača v svojem misijon-

skem delu med izseljenci. Sedaj ko jih je po končanem študiju zapustil in se vrnil v domovino, se mu Družba sv. Rafaela iskreno zahvaljuje za vse obilno dobro, katero je storil našim izseljencem, ki mu bodo gotovo ohranili hvaležno sree.

Nov poslanik v Braziliji. V imenu Nj. Vel. kralja in z ukazom kr. namestnikov je bil na predlog predsednika vlade in zunanjega ministra premeščen Franjo Cvetišar, izredni poslanik in opolnomočeni minister 2-2 pri poslaništvu v Santiagu, za izrednega poslanika in opolnomočenega ministra 2-2 pri kr. poslaništvu v Rio de Janeiro v Braziliji.

Slovenske sestre v Verneuil-sur-Indre, Francija. V juliju so dobile naše slovenske sestre, ki bivajo v Parizu, novo podružnico v Verneuilu, ki leži 260 km južno od Pariza. Sedaj je pet sester in oskrbujejo sirotišnico za večje fante, ki obdelujejo polje in oskrbujejo gospodarstvo. Naše sestre stanujejo v starem gradu, v katerem je prenočila sv. Devica Orleanska, ko je tod potovala z vojaki. — Vse naše rojake, ki bivajo v bližnji okolici, toplo prosimo, da se v vseh zadevah lahko vedno obrnejo do naših sester. Njihov naslov je: Château de Verneuil-sur-Indre (I-et-L.), France.

Po naši domovini

Slovinci v Osijeku. Ni menda mesta, kjer bi ne bilo našega človeka in tudi v Osijeku so. Do sedaj so živeli bolj vsak zase. Toda slovenska kri se je le oglašala in slovenski duh ni miroval, dokler se ni spočela misel o skupnem društvu, kamor naj bi prihajalo staro in mlado slovenskega rodu. Ni ostalo le pri zamisli, temveč je 16. oktobra postal načrt resnica in dejstvo. Prav je tako in da je potrebno, dokazuje še to, da so sami od sebe uresničili, kar je terjala skupna pripadnost slovenskemu jeziku. 16. oktobra se je namreč vršil ustanovni občni zbor društva, katerega pravila je pristojna banska uprava še odobrila in katero se imenuje »Slovensko prosvetno in podporno društvo v Osijeku«. V odbor so bili izvoljeni naslednji gg.: predsednik Rijavec Jože, žel. uradnik; namestnik Zajšek Martin, koč. pomočnik; tajnik Jaš Herman, zasebni uradnik; blagajnik Rutnik Peter; odborniki: Podovič Ivan, Kvas Karel, Joni Tomažin, Olenjšek Jože, Leben H. in Cedilnik Ivan. Ker je v Osijeku znatno število Slovencev, želimo novemu društvu, ki je pristopilo kot član v Izseljensko zbornico, da bi postalo čimprej osrednje slovensko društvo v Osijeku in krepko izvrševalo veliko nalogo, ki si jo je nadelo z ustanovitvijo. Z veseljem in upanjem zremo na novo društvo. — Da bi uspevalo!

Slovinci v Sarajevu. Večkrat berem, kako se Rafaelova družba zanima za vse izseljence in njihove potrebe. Z velikim veseljem spremljam vse te pojave. Ali jaz, ena izmed naših domačih izseljencev, ki doživljamo vso grenkobo tujine, se obračam na vas z veliko prošnjo. Rešite, kar se da še rešiti, saj menda ni cenjena Družba mnenja kot naš list »Slovenec«, da se morajo Slovenci pač posrbiti ali pohrvatiti, ki živijo med njimi tu na jugu naše države. Zivim v Bosni že 20 let, a v Sarajevu 14 let. V Sarajevu je Slovencev precej nad 2000. Menda pa niso Slovenci nikjer tako zapušteni kakor v Bosni. Kaj hočemo, tisti, ki trpi od domotožja, ki vsak dan misli na svojo drago domovino, na svojo milo domačo vas, to je delavec, obrtnik. Čeprav je poln idealov si ne zna in nima časa pomagati si. Četudi govori svojemu otroku o ljubezni do domovine, a on ga več ne razume, ker ga vse ostalo navaja na vse drugo, samo ne na ljubezen do svoje mame, od vseh drugih prezirane domovine. Inteligenca

pa, ki je je tudi precej, pa se največkrat v tujini in med tujci prav dobro počuti in prav dostikrat taki ljudje ne delajo časti katoliškemu slovenskemu ljudstvu. Res sramota, da pri toliki inteligenci v Sarajevu nimamo niti enega pravega slovenskega društva. Imamo »Slovenski klub«, ki pa ne ustreza sodobnim zahtevam, in delavsko društvo »Cankars«, ki pa je seveda daleč od Cankarja ali prav gotovo bliže Marksu. Trudila sem se, da bi se ustanovilo Prosvetno društvo, ali še kot ženski mi je to nemogoče, posebno pa še zaradi nasprotovanja nekaž inteligentov. Prosim torej: storite kaj, kar bi moglo rešiti, kar se še rešiti da in tudi za tiste, ki še vedno prihajajo. Doma jih pa tudi vzgajajte v večji zavednosti, pa se ne bodo tako hitro izgubili kakor se po navadi.

Amalija Mežan.

Bitolj — V Ohridu (župnija Bitolj, škofija Skoplje, Južna Srbija — Vardarska banovina), je pred nekaj sto leti bila katoliška nadškofija, tu so delovali učenci slovanskih apostolov, a sedaj nimamo tukaj niti siromašne kapelice. Sv. mašo imamo po privatnih stanovanjih, kjer se moramo stiskati po hodnikih, ali celo po kuhinjah. In še to je zvezano z mnogimi težavami, a pristojno vsekakor ni. Najbližja naša cerkev je od Ohrida oddaljena celih 70 km. Obupne so zato tu razmere za naše katoličane, ki jih je semkaj pripeljala služba. Ker naši katoličani nimajo mesta, kjer bi se lahko spomnili na božje resnice, zato med drugoverci, ki jih pač ne podpirajo v verskem življenju, versko propadajo. Se težje pa je za otroke, ki nimajo pojma o katoliških cerkvah, ker jih nikdar niso videli. In naši fantje-vojaki ne morejo nikdar v cerkev, ker cerkve ni. Naši ljudje se izgubljajo za Cerkev in narod. Rešujmo!

Zato hočemo zgraditi v Ohridu majhno, preprosto kapelico, ki jo bomo posvetili slovanskima apostoloma sv. Cirilu in Metodu. A nimamo sredstev. In še težave nam delajo pri tem. Pa vendar ne omagujemo in ne odjenjamo v zaupanju v Božji blagoslov in v Vašo pomoč. Priporočite našo akcijo svojim prijateljem, zbirajte darove. Pomagajte nam! Pomagajte z molitvijo in darovi.

Rabimo opravo za kapelico: mašne obleke, kelih, sv. slike... Za vse že v naprej: Bog plačaj!

Joško Rozman:

Zasluzki naših sezonskih delavcev v Nemčiji in pošiljanje prihrankov v domovino

Težko in trnjevo je življenje naših delavcev izseljencev po raznih rudnikih in tovarnah. Se mnogo težje pa je življenje sezonskih poljedelskih delavcev. Pisma, ki jih pišejo svojim domačim in nekateri tudi Rafaelovi družbi, pričajo o tem.

Poleg vseh nevedčnosti, ki jih dnevno morajo prenašati pri napornem poljskem delu, je najbolj krivično to, da ne morejo svojih prihrankov pošiljati domov niti jih vzeti s seboj, ko se vračajo z dela v domovino.

Te dni je Družba poleg številnih drugih zopet prejela pismo enega izmed teh delavcev, ki prosi, naj bi vendar naša država podvela potrebne korake in omogočila, da bi mogli sezonski poljedelski delavci pošiljati svoje krvavo zaslužene denarje v domovino. Po sedanjih predpisih, ki se v Nemčiji zelo strogo izvajajo, morejo ti delavci poslati domov mesečno največ do 10 RMK. Kam pa naj denejo ostali zaslužek? Saj so vendar zato odšli na delo v tujino, da bodo mogli pošiljati ali vsaj ob vrnitvi prinesiti del svojega zaslužka s seboj in tako omogočiti sebi in svojim družinam življenje čez zimo.

Ako ovirajo nositi denar iz Nemčije raznim turistom, je to razumljivo. Ne moremo pa razumeti, da bi delavec svoj pošteno zaslužen denar ne mogel pošiljati svojcem. Gotovo je v tem primeru nujno potrebno zavarovati gospodarske interese naših sezonskih poljedelskih delavcev na ta način, da bodo svoje prihranke mogli brez vsakih težav pošiljati v domovino.

Družba sv. Rafaela bo v tem pogledu vse potrebno ukrenila in skušala doseči, da se bodo tozadevni predpisi glede pošiljanja denarja oziroma zaslužkov naših sezonskih poljedelskih delavcev toliko popravil in spremenil, da bodo te zaslužke v celoti lahko pošiljali v domovino ali pa jih ob povratku vzele s seboj.

Amerika

Kipeča in glasna, nestalna nejasna, kot demon drveča, k uspehom hlepeča; zdaj mehka, brezstrastna, zdaj rda, oblastna; tu zdrava, petična, v željah nesebična, tam bedna in bolna, brezsrčnosti polna. Zdjaj kolne, žaluje, v obupu vzdihuje; zdaj vseupajoča, o zmagač pojoča, do zvezd se raduje.

Ivan Zorman: »Iz Novega Svetas Cleveland, Ohio, 1938.

Javite nam adrese ljudi, na katere bi se bilo dobro obrniti.

Naš čekovni račun pri Poštni hranilnici v Skoplju: 82.693, Katoliški župni ured, Bitolj. Dopisi: Katoliški župni ured, Bitolj, Vardarska banovina. — Alojzij Turk, župni upravitelj.

Kaj delajo naši po svetu

Nemčija

Walsum-Wehofen. — Dne 23. oktobra smo imeli prav lepo slovesnost, katero je priredila Rožnenska bratovščina. Imeli smo sv. mašo in skupno sv. obhajilo, popoldne pa so bile litanije. Prav lepo smo v cerkvi prepevali naše lepe pesmi. Gospod župnik nam je lepo pridikal in se nam je zahvalil, da kljub temu, da smo tako dolgo v tujini, nismo pozabili naše slovenske govornice. Prav veliko se nas je zbralo. Prišle so tudi naše rojakinje iz Hamborna. Gospod Hülsmann nas je prav lepo pozdravil, kakor tudi slovenska učiteljica Marija Ažmanova iz Mörs- Meerbecka. Prav lepo pozdravljamo Rafaelovo družbo in vso našo domovino. Voščim vam tudi veselo Novo leto 1959.

Franciška Hočevnar.

Recklinghausen. — Münstrski škof dr. Clemens August pl. Gahlen je imenoval dosedanjega vikarja v Hövelu pri Hammu in velikega dobrotnika in prijatelja Slovencev g. Božidarja Tensunderna za župnika v Reck-

linghausen Ost. Novi g. župnik je bil instaliran dne 16. oktobra. Ob pol 10. uri so zvonovi zapuščene fare prav milo zapeli novemu duh. pastirju. Pred cerkvijo je bila zbrana velika množica vernikov, ki je pričakovala novega župnika. Po cesti se je vil krasen sprevod: belo oblečene deklice, cerkveni pevski zbor, ministranti, konjeniki in voz, v katerem se je peljal župnik g. Tensundern. Pri vходу v cerkev mu je g. dekan izročil ključ, s katerim je g. župnik odprl cerkvena vrata in stopil v božji hram. Zvonovi so zapeli, orgle zabučale in pesem cerkvenega zbora je zajela vso cerkev. Župnik g. Tensundern je stopil na prižnico in se v prisrčnih besedah zahvalil za lep sprejem in prosil vernike, naj skušajo po svojih močeh delati za kraljestvo božje v fari in nato daroval slovesno službo božjo. Ni mi mogoče popisati, koliko žrtev in dela je posvetil nam Slovincem, zato se mi zelo čudno zdi, da ni bilo pri tej slovesnosti nobene slovenske zastave.

Izseljence.

Francija

Tucquegnieux-Marina. — Proslavo rojstnega dne Nj. Veličanstva kralja in prireditve, katera je bila določena za dne 25. septembra t. l., smo morali preložiti zaradi splošne napetosti v Evropi. Izgledalo je že, da smo se zastoj vadili in trudili za njen čim lepši uspeh. Toda kar nepričakovano se je vse pomirilo in tako smo dobili dovoljenje od oblasti, da se lahko naša prireditev vrši. Nimate pojma, kako so zažarele oči naših mladih igralcev in sodelavcev. »Da bo le!« si slišal na vsak korak.

Menda pa so bili tudi vsi zadovoljni, tako oni, ki so sodelovali, in oni, ki so se kot gledalci in poslušalci udeležili prireditve in proslave.

Ob tej priliki je prvokrat obiskal našo kolonijo generalni konzul g. Smiljančič in ponovno dokazal svojo naklonjenost do naših ljudi, posebno še do mladine, katero je razveselil s svojimi darovi. V imenu šole ter naših izseljencev se mu iskreno zahvaljujem in sem prepričan, da ga bomo imeli vedno v svoji sredi, kadar bo zopet kaj posebnega pri nas. Iz Merlebacha pa sta prišla g. Grims in naš stari znanec g. Jankovič.

Prvi del sporeda je bil posvečen spominu našega mladega vladarja te naše mile domovine z govorom, narodnimi pesmimi, deklamacijami in državno himno. Prav dobro so tudi zaigrali naši tamburaši.

Drugi del sporeda je bil zabaven. Že otroška igrice »Teta iz Amerike« je bila tako zabavna in ljubka, da je na mah spremenila razpoloženje ljudi v dvorani. Igra Beneški trojček pa je naše ljudi naravnost navdušila in jim pripravila toliko vselega razpoloženja, da ni bilo smeha še pri nobeni igri toliko kakor pri tej. Še tako resni obrazi so spremenili svojo zunanost v veselo razpoloženje, v pozabo... Neka žena mi je rekla po igri, da bi rada dala še deset frankov, ko bi mogla igro še enkrat gledati, ker se že dolgo ni tako od srca nasmejala.

Igra pa je bila tudi izvrstno igrana. Samo mlade moči so nastopile. Nekateri so kar dvomili, da bo iz teh kaj, toda po igri so se čudili, kakor je to mogoče, da se je dalo iz teh, prej bolj malo pomembnih ljudi, doseči takšen uspeh. Ta prireditev nam je dokazala, da se z mladino da delati, samo prav je treba zagrabit. In ta mladina nam bo pripravila še marsikateri lep, sončen dan.

Poglavje zase pa je obisk. Toliko truda pa tako malo odziva. Nad 500 Slovencev je v Tucquegnieux, a dvomim, da jih je prišlo na igro petdeset. Poljaki, Italijani nam morajo polniti dvorano. Kaj bi bilo, če ne bi prihitali

Slovinci iz sosednih kolonij? Pa ni morda temu vzrok kakšen preprič ali osebnostni spori. Vzrok tiči v nezanimanju večine za kulturne prireditve. Toda mi gremo svojo pot naprej, ker smo prepričani, da mora naše delo znatgati.

Aumetz. — Ker so nam razmere preprečile prireditve v oktobru, že danes javljam, da bo prireditev v decembru. Takrat bomo imeli tudi proslavo Zedinjenja in »Izseljensko nedeljo«. Program prireditve bo tako lep in obenem zabaven, da ne bo nikomur žal, ki se bo prireditve udeležil. — Slibar Ant., izselj. učitelj.

Lievin. — Zvestemu odjemalcu »Izseljenskega vestnika«, Dne 5. oktobra je minulo 25 let, kar je stopil pred oltar zavedni katoliški ženin in mož Franc Bučar iz Brežic s svojo zvesto družico Angelo roj. Letnar. Zakon jima je dal pet še živčih sinov in hčera. Kakor je marsikaterega zvalila tujina izpod domačega krova, je tudi njega potegnil odtok izseljencev pred 15 leti s seboj, pa je vendar ostal zvest Bogu in domovini. Do njegove preselitve je bil tudi zvest član Društva sv. Barbare v Lens-Lievinu. Kakor jima je čestitala k temu jubileju njuna najmlajša hčerka Angelica, izrekala iz srca tudi mi in jima želimo, da bi dočkala zlati jubilej in kličemo: Bog živi!

Bruy. — Vinska trgatve. V nedeljo 9. oktobra smo se lotili grozdja. Pripravili smo velik vinograd in smo ga kar na hitro obrali. Ostal je še častni grozd, za katerega so metali predvsem fantje po deseta ali dva in tako je veljal 190 frankov. Pevski zbor je otvoril trgatve z zdravicami in tudi pozneje prepeval vspretek, tako da smo z nekaj našega lepega veselja zopet podprli blagajno Društvo sv. Barbare kar s štirimi stotaki.

Bruay en Artois P. de C. — Nenadna smrt. V sredo 26. oktobra nas je zapustila po kratki in zelo mučni boleznii 25letna Ana Cvetičar. Na zadnji poti jo je spremljalo mnogo naših ljudi in tudi precej tujcev. Pokojnika je bila s svojim preprostim obnašanjem zelo priljubljena med ljudmi. Zelo je bila upoštevana tudi v službi. Njeni gospodarji so pokazali tudi v zadnjih njenih dnevih veliko ljubezen do nje, posebno pa še na zadnji njeni poti so storili vse, kar so mogli, da smo jo lepše spremili k večnemu počitku. Naj bo vzorni deklici lahka tuja zemlja, žalujoči družini pa izrekamo naše iskreno sožalje.

Nesreča pri delu. V petek 28. oktobra nas je pretresla nenadna strašna vest, da se je vzorni oče in eden najboljših naših društvenih delavcev, 38letni Brodnik Jožef smrtno onesrečil pri svojem delu. Nekako ob štirih zjutraj se nanj vsulo kamenje, ki mu je po nekaj trenutkih vzelo življenje in so ga šele po dveur-

nem delu s težavo rešili. Pokojnik je bil eden izmed tistih redkih ljudi, ki ni poznal svojih sovražnikov. Živel je vseskozi nenavadno mirljivo in bil vsakemu uslužen. Njegova nesrečna smrt je predvsem glede njegovega lepega življenja nepopisno pretresla naselbino. Najtežji udarec je razumljivo zadel njegovo ženo, ki je ostala s šestimi otročiči, od katerih ima najstarejši šele 12 let. Naši rojaki in prav tako tudi tujci so hiteli od vseh strani k mrtvaškemu odru. Tako so skozi vse tri dni ljudje neprestano prihajali in odhajali. Ob pogledu na ubogo družino so skoraj vsakemu stopile solze v oči. Nazgovornejša priča velikega sožalja nepozabnemu Jožetu od naših ljudi in tujcev je bil pa predvsem velik sprevod ob njegovi zadnji poti. Dasi v delavnem dnevu, ko je bil marsikdo zadržan pri delu, se je zbrala skoraj dobesedno vsa naselbina in jih je precej prihitele tudi od drugod. Še vse bolj pa so presenetili Poljaki in predvsem Francozi, ki so tvorili nad polovico sprevoda, o katerem lahko z gotovostjo trdimo, da je segal nad tisoč. Na čelu sprevoda je po dolžnosti spremljala pokojnika na zadnji poti zastava Društva sv. Barbare, spremljale so ga pa tudi zastave Bratovščine živega rožnega venca in Marijinega vrta. Ob krsti so kot častna straža stopali z lepimi vencii v rokah odborniki društva. V znak ljubezni je tudi odbor poklonil rajnemu tovarišu lep venec. V cerkvi se je v lepih besedah poslovil od blagega pokojnika naš duhovni pastir msgr. V. Zupančič. Pred hišo in nato ob odprvem grobu mu je zapel društveni pevski zbor nagrobni »Vigred se povrne« in »Usliši nas, Gospode«. Po končanem petju mu je najprej spregovoril inženir tretjega rova, koder je bil pokojni zaposlen. Opisal je na kratko njegovo življenje in predvsem zatrjeval, da ga vsi predpostavljani poznajo kot vse-skozi najvestejšega delavca. Ob koncu slovesa so ob nepregledni množici solznih oči tudi njemu solze prekinile zadnje besede, ki jih je hotel izreči v slovo. Nato je spregovoril zastopnik Francoske strokovne organizacije. Nazadnje se je poslovil v imenu Društva sv. Barbare predsednik Gregorčič in se mu zahvalil za njegovo požrtvovalno društveno delo. Društvo sv. Barbare se tudi na tem mestu najiskrenejše zahvaljuje vsem, ki so, kar se mora reči, dobesedno v slovi vsak po svoji moči vse storili v olajšanje ubogi družini in pokojnemu mu na zadnji poti, kar nam bo ostalo v trajnem in neizbrisnem spominu. Rojaki, zavedajmo se tudi nadaljnje naše dolžnosti, da v vseh ozirih in kar nam je mogoče storimo v olajšanje ubogi žalujoči družini. Naj naš dragi nepozabni Jožef v tuji zemlji mirno počiva in sprejme poslednji pozdrav od svojega društva — Bog živi!

Tucquegnieux-Marina. — Zaradi vojne nevarnosti smo morali odložiti proslavo kraljevine rojstnega dne na 16. oktober. Ta dan ob 3 popoldne so se zbrali naši rojaki iz Tikena, Marine in okolice v dvorani kavarne »Zlate zvezde« v dovolj velikem številu. Z veseljem smo pozdravili ta dan v naši sredi našega novega generalnega konzula g. Smiljančiča, ki je prišel na prireditev v spremstvu naših izseljenskih duhovnikov gg. Grimsa in Svelca ter izseljenskega učitelja g. Jankoviča. Potek prireditve nas je zelo zadovoljil. Ko je zapel pevski zbor himno in nekaj domorodnih pesmi, je spregovoril naš nad vse priljubljeni in delavni izseljenski učitelj g. Slibar in v lepih besedah navduševal naše izseljence k neomajni ljubezni do domovine. Po ljubki otroški igrici »Teta iz Amerike« so nas spravili v najboljšo voljo in sijajno razpoloženje gledalciški igralci, ki so nam skoraj brezhibno predstavili »Beneške trojčke«. Po težkih trenutkih, ko smo nekaj tednov dan za dnem pričakovali izbruha strašne vojne, smo se ta dan zopet enkrat brezskrbno od srca nasmejala. Med odmori so nas kratkočasili tamburaši z izvajanjem lepih naših glasnih del. Otroci so brez dvoma najrajši gledali g. generalnega konzula, ki jih je obdaril z dobrimi »bonbončki«. Starši mu za njegovo naklonjenost izrekamo najlepšo zahvalo. G. Slibarju in tudi njegovima pomočnikoma g. Negru (akademiku) in gdč. Zupanovi iskreno čestitamo k lepemu uspehu, ki so ga dosegli s to prireditvijo. Sploh so se vsi pevci in igralci prav dobro odrezali. G. Slibarju želimo, da bi pogumno nadaljeval svoje delo ne oziraje

se na nekatere, ki znajo samo kritizirati, delati pa ničesar.

Slovenski starši iz Tucuegaieuxa in Marine.

Merlebach. — Ugledna družina Sulerjeva iz Rue basse se raduje novega družinskega člana dečka Pavla, katerega je krstil izseljenski duhovnik dne 22. oktobra v naši cerkvi. Družini iskreno čestitamo! Zadnjega oktobra sta se cerkveno poročila g. Tomaž Smit in gđe. Rozalija Jardaš, oba doma iz Hraščine-Trgovišče, okraj Zlatar, savska banovina. Novoporočencema želimo obilo sreče in zadovoljstva. V tem mesecu ni bilo nobenega smrtnega primera, samo poškodovanih je bilo nekaj rudarjev pri delu. Pretekli mesec se rudarji niso mogli dosti spočiti, ker so celo o ponedeljkih delali.

Sola. Izeljenski učitelj, ki je imel oktobra svoj dopust, je prišel s 1. novembrom zopet z rednim poukom. Prosimo starše, naj svoje otroke kljub neprimernemu času, ki nam je dan na razpolago (otroci pridejo namreč šele ob 4 ali pa celo ob 5 iz francoske šole, ko je že tema), pridno pošiljajo v šolo.

Naši grobovi v tujini. Globoko zamišljeni so stopali v teh dneh naši rojaki na pokopališče, kjer počivajo njihovi, največkrat prezgodaj umrli očetje, sinovi in bratje. Tu in tam najdeš tudi grob slovenske matere ali slovenskega otročiča. Pri vsakemu grobu si videl sorodnike in znance, ki so prižigali lučke in molili za pokojnega.

Praznovanje izseljenske nedelje. V Metzju bo proslava narodnega zedinjenja in izseljenske nedelje dne 1. decembra, v Aumetzu dne 4. decembra in v Merlebachu dne 11. decembra. Vse izseljence vljudno vabimo, da se tega največjega izseljenskega praznika v čim večjem

Izeljenec brez dobrega izseljenskega časopisa je kakor vojak brez puške!

V vsako slovensko družino v domovini in tujini »Izeljenski vestnik«!

številu udeležijo. Do sedaj smo ob takih prilikah prirejali samo resne stvari, letos pa bo v Merlebachu poleg resnega in poučnega na vrsti tudi nekaj zelo zabavnega, tako da se bo vsak prav od srea nasmejal.

Grimš Stanko, izselj. duhovnik v Merlebachu.

Jeanne 'Arc. — Naše društvo »Zvon« je imelo dne 23. oktobra »vinsko trgatavo«, ki je prav lepo uspela. »Policaije« so vestno vršili svojo službo. Udeležba je bila proti pričakovanju velika. Vsem, ki so pri prireditvi pomagali, se lepo zahvaljujemo. — Odbor.

Koristni naslovi

Poslaništvo kraljevine Jugoslavije za Argentino, Uruguay in Paraguay: Charcas 1705, Bs. Oires. U. T. 44—6270.

Konzulat kraljevine Jugoslavije v Rosario: San Lorenzo 937, Rosario de Santa Fé. U. T. 22—012.

Izeljenski korespondent za Uruguay: Zabala 1278, Montevideo, Uruguay.

Slovenske usmiljenke delujejo po naslednjih buenosaireskih bolnicah: Alvarez (Salas 2 y 3), Alvear, (Salas 2, 5, 16 y 20), R. Mejia (Salas 3, 15), Hospital Espanol, Asilo de los Anzianos.

Provincialat Slovenskih šolskih sester Rosario de Santa Fé, calle Cordoba 1646, Telefon: 28—083.

Izeljenski duhovnik David Doktorič: Zabala 1278, Montevideo, Rep. Oriental del Uruguay.

Izeljenski duhovnik Jožef Kastelic: Condarcos 545, Buenos Aires, Argentina. U. T. 63—2435.

Izeljenski duhovnik Janez Hladnik: Pasaje Salala 60, Buenos Aires, Argentina. U. T. 63—2629.

Salezijanski duhovnik Ludovik Pernišek, Casa parroquial, Junin de los Andés, Neuquén, Argentina.

Slovenska šola na Paternalu: Paz Soldan 4924.

Jugoslovanski patronat (posredovalnica za delo): Bolivar, 314, II. nadstropje, U. T. 33—9905.

Slovenski list, General Csear Diaz 1657, Buenos Aires, Republica Argentina, Telefon 59—3667.

Naročnikom!

Vse cenjene naročnike našega lista v domovini in tujini toplo prosimo, da čimprej poravnajo naročnino za leto 1938. Redno izdajanje in pošiljanje lista je združeno z velikimi finančnimi žrtvami in v veliki meri odvisno od naročnikov. Naša družba se bori z velikimi denarnimi težavami, zato prosimo, da njeno delo z naročnino in prostovoljnimi darovi podprete.

ZADRUŽNA TISKARNA

REG. ZADRUGA Z O. Z.

V LJUBLJANI

TYRŠEVA (DUNAJSKA) C. 17

Izvršuje lepo in po nizki ceni: reklamne letake, lepake, vabila za prosvetne gledališke odre in koncerte; vizitke, kuverte, tiskovine za urade, hranilnice, posojilnice, trgovine ter vsa v tiskarsko stroko spadajoča dela

TELEFON 30-67

Vse novice

iz domačih krajev izveste najprej in najbolj zanesljivo iz splošno razširjenega tednika

DOMOLJUBA

Izhaja vsako sredo in velja za vse kraje inozemstva polletno 30 Din

Naroča se v upravi **DOMOLJUBA** v Ljubljani

Največja in čisto naša domača zavarovalnica je

Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani

Poleg vseh vrst elementarnega zavarovanja vodi predvsem življenjska zavarovanja v najrazličnejših kombinacijah, kakor: za slučaj smrti, smrti in doživetja, za doto, za starostno preskrbo i. t. d.

V posebnem „KARITAS“ oddelku goji pod izredno ugodnimi pogoji ljudska življenjska zavarovanja, za slučaj smrti, za starostno preskrbo in za doto.

Preden sklenete življenjsko zavarovanje, se obrnite po pojasnila in ponudbe na

Vzajemno zavarovalnico v Ljubljani, Miklošičeva c. 19 (v lastni palači).
Podružnice v Splitu, Sarajevu, Beogradu, Zagrebu in Celju; zastopstva v vseh krajih Jugoslavije.